

Izglītības kvalitātes valsts dienests

**Izglītības kvalitātes valsts dienesta
2015. gada
Publiskais pārskats**

Cienījamais lasītāj!

Katram Latvijas iedzīvotājam ir savi iemesli, kāpēc dzīvot šajā zemē, kāpēc darīt savu darbu pēc labākās sirdsapziņas un rūpēties par ģimeni, kāpēc turēt godā mūsu senču tradīcijas un kultūru, būt lepnam par savu valsti un tās cilvēkiem. 2015. gadā jutāties jo īpaši saliedēti kopīga mērķa labā – nodrošināt veiksmīgu Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē.

Izglītības kvalitātes valsts dienests sadarbībā ar Eiropas Komisiju prezidentūras ietvaros organizēja starptautisku pasākumu – 6. ikgadējo Eiropas kvalitātes nodrošināšanas profesionālajā izglītībā un profesionālajā tālākizglītībā (EQAVET) forumu. Tajā notika plaša domu apmaiņa par profesionālās izglītības kvalitāti, tās novērtēšanu un iespējām pilnveidot profesionālās izglītības kvalitātes novērtēšanas principus Eiropas valstīs. Forumā dalībniekus vienoja kopīga izpratne par kvalitatīvas izglītības nozīmi, kas ne tikai ietekmē mūsu dzīves kvalitāti, bet nodrošina katras valsts ekonomisko izaugsmi un attīstību. Pildot EQAVET nacionālā kontaktpunkta funkcijas, kvalitātes dienests regulāri organizē kursus, seminārus un darba grupas, lai visas iesaistītās puses nonāktu pie vienotas izpratnes par aspektiem, kas veido kvalitatīvu izglītību, un priekšnoteikumiem, kas palīdz to sasniegt.

Starptautiskajā aprītē vienmēr esam uzsvēruši, ka Latvijas lielākā vērtība ir tās cilvēki un viņu darba tikums, skolēnu motivācija iegūt mūsdienīgu izglītību un visu izglītībā iesaistīto spēja nodrošināt tās kvalitāti. To atzinīgi ir novērtējuši arī Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) izglītības eksperti, iepazīstoties ar mūsu skolu darba kvalitātes novērtēšanas sistēmu, kas var kalpot par paraugu skolēnu, vecāku, pedagogu un sabiedrības iesaistīto skolas darba pašvērtēšanā un attīstības plānošanā. Vienlaikus OECD eksperti ir ieteikuši paplašināt kvalitātes dienesta kompetenci pirmsskolu darba kvalitātes vērtēšanā, pedagogu sadarbības veicināšanā, direktoru darbības izvērtēšanā, kā arī skolu labās prakses piemēru popularizēšanā. Tie arī ir prioritārie kvalitātes dienesta darbības virzieni turpmākajam periodam.

2015. gadā noslēdzās ESF projekts „Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana”, kura ietvaros kvalitātes dienests ir izstrādājis 4 metodiskos materiālus – metodiskie ieteikumi izglītības iestāžu pašvērtēšanai, profesionālās izglītības akreditācijas ekspertu rokasgrāmata, kā arī vadlīnijas ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas procesā iesaistītajiem – izglītības iestādēm un personām.

Atskatoties uz paveikto, kopumā varam būt gandarīti un lepmi par veiksmīgi aizvadītu prezidentūru, spēju pārstāvēt valsti Eiropas un pasaules mērogā, par darbību starptautiskos projektos un atzītu izglītības ekspertu pozitīvu viedokli par Latvijas izglītībā paveikto. Taču šobrīd prezidentūra ir beigusies, ir noslēgušies vairāki Eiropas Savienības struktūrfondu finansēti izglītības projekti, Latvija ir uzņemta prestižajā OECD valstu pulkā. Kas tālāk? Paliek jautājums – vai spēsim izvirzīt mērķus un tos sasniegt, ja neviens no ārpuses mums neliek to darīt? Vai būsime motivēti un drosmīgi paši uzņemties atbildību par savas valsts un tās izglītības attīstību? Vai būsime tik gudri un pašapzinīgi, lai skolās iedzīvinātu mūsu vērtības, tās cienītu un par tām pastāvētu? Viss atkarīgs no mūsu pašu uzņēmības, prasmes, aizrautības. Un rezultātu rādīs pieņemtie lēmumi, paveiktie darbi... un laiks.

Izglītības kvalitātes valsts dienesta vadītāja Inita Juhņeviča

SATURA RĀDĪTĀJS

I. PAMATINFORMĀCIJA	4
1.1. Iestādes juridiskais statuss	4
2.2. Iestādes darbības jomas un funkcijas.....	4
2.3. Izglītības kvalitātes valsts dienesta struktūra.....	5
2.4. Iestādes darbības virzieni un mērķi.....	5
2.5. Pārskata gada galvenie uzdevumi	6
II. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI.....	7
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	7
2.2. Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma rezultatīvie rādītāji.....	7
2.2.1. Reģistrācija	9
2.2.2. Izglītības programmu licencēšana	15
2.2.3. Izglītības kvalitātes novērtēšana un nodrošināšana.....	20
2.2.4. Uzraudzība.....	30
2.3. Veiktie un pasūtītie pētījumi	31
2.4. Publiskie pakalpojumi.....	33
2.5. Novērtējums par stratēģijas ieviešanu, pārskats par iestādes darbības uzlabošanu, pretkorupcijas pasākumi	34
III. PERSONĀLS	36
3.1. Amata vietas un nodarbināto skaits un sastāvs	36
3.2. Personāla kustība	36
IV. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU.....	38
4.1. Sabiedrības informēšana un izglītošana.....	38
4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru un citas sabiedriskās aktivitātes.....	39
V. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI.....	41

I. PAMATINFORMĀCIJA

Izglītības kvalitātes valsts dienests: juridiskā adrese: Zigfrīda Annas Meierovica bulvāris 14, Rīga, LV-1050

Izglītības kvalitātes valsts dienesta birojs Rēzeknē: 18. novembra iela 16, Rēzekne, LV-4601

Tīmekļa vietne: www.ikvd.gov.lv

Twitter konts: @IKVD_gov_lv

1.1. Iestādes juridiskais statuss

Izglītības kvalitātes valsts dienests (turpmāk tekstā – arī kvalitātes dienests) ir Izglītības un zinātnes ministrijas pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde.

Izglītības kvalitātes valsts dienests izveidots 2009. gada 1. jūlijā, pārveidojot [Izglītības valsts inspekciju](#), kurai ar Ministru kabineta 2009. gada 29. maija rīkojumu Nr.356 „[Par Profesionālās izglītības administrācijas un Vispārējās izglītības kvalitātes novērtēšanas valsts aģentūras reorganizāciju](#)” tika nodotas atsevišķas Vispārējās izglītības kvalitātes novērtēšanas valsts aģentūras un Profesionālās izglītības administrācijas funkcijas, kā arī uzdots uzturēt izglītības un zinātnisko institūciju reģistrus.

Izglītības kvalitātes valsts dienesta vadītāja no 2012. gada 12. septembra ir Inita Juhņēviča.

2.2. Iestādes darbības jomas un funkcijas

Izglītības kvalitātes valsts dienests kontrolē [Izglītības likuma](#), [Vispārējās izglītības likuma](#), [Profesionālās izglītības likuma](#), [Augstskolu likuma](#) un citu ar izglītību saistīto normatīvo aktu ievērošanu Latvijas Republikas teritorijā. Kvalitātes dienesta kompetence, kā arī kvalitātes dienesta vadītāja un viņa pilnvaroto dienesta amatpersonu tiesības noteiktas [Izglītības likuma 20.pantā](#).

[Ministru kabineta 2013. gada 23. aprīļa noteikumi Nr.225](#) „[Izglītības kvalitātes valsts dienesta nolikums](#)” nosaka, ka Izglītības kvalitātes valsts dienestam ir šādas funkcijas:

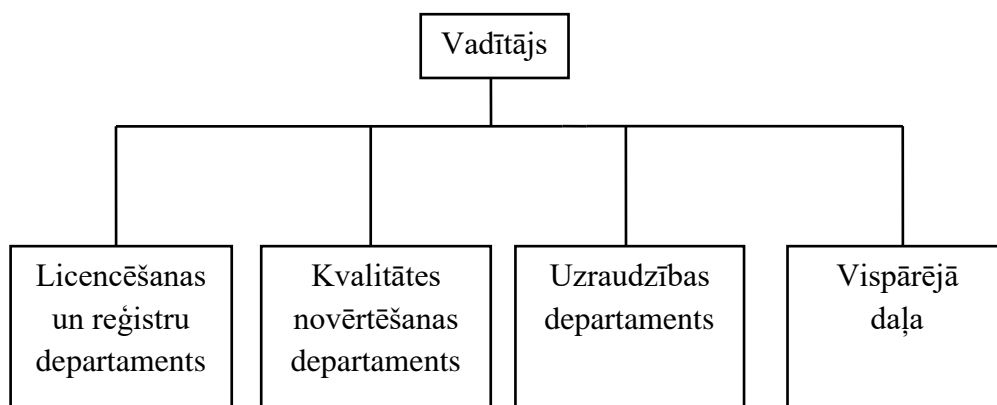
- iegūt, apkopot un analizēt izglītības politikas veidošanai un īstenošanai nepieciešamo informāciju;
- reģistrēt izglītības iestādes, citas Izglītības likumā noteiktās institūcijas, zinātniskās institūcijas un bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējus;
- licencēt izglītības programmas (izņemot interešu izglītības, pieaugušo neformālās izglītības un augstākās izglītības studiju programmas);
- nodrošināt vispārējās un profesionālās izglītības (izņemot augstāko profesionālo izglītību) kvalitātes novērtēšanu;
- organizēt ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu;
- kontrolēt izglītības procesu un sniegt ieteikumus konstatēto trūkumu novēršanai;
- nodrošināt pedagogu privātprakses uzsākšanas sertifikātu izsniegšanu un uzskaiti;
- veikt sporta speciālistu un sporta izglītības iestāžu darba uzraudzību;
- izvērtēt iepriekš sodītās personas un lemt par atļauju strādāt par pedagogu.

2.3. Izglītības kvalitātes valsts dienesta struktūra

Izglītības kvalitātes valsts dienesta struktūru veido 3 pamatdarbības departamenti un 1 daļa (skat. 1. attēlu).

1. attēls

Izglītības kvalitātes valsts dienesta struktūra

2.4. Iestādes darbības virzieni un mērķi

Izglītības kvalitātes valsts dienesta darbības mērķis ir nodrošināt kvalitatīvu un tiesisku izglītību, veicot izglītības kvalitātes monitoringu un sniedzot atbalstu izglītības procesa īstenošanā.

Lai sasniegtu mērķi, kvalitātes dienests:

- 1) veido vienotu visu izglītībā iesaistīto pušu izpratni par mūsdienīgas, labas skolas un kvalitatīvas izglītības kritērijiem;
- 2) strādā pie visu iesaistīto pušu tiesību, vienlīdzīgas attieksmes, cieņpilnas un koleģiālas sadarbības, godīguma un atbildīguma nodrošināšanas izglītības jomā;
- 3) veic daudzpusīgas darbības izglītības (procesa un rezultāta) kvalitātes uzlabošanai gan atsevišķās izglītības iestādēs, gan visas valsts mērogā;
- 4) regulāri pilnveido izglītības iestāžu kvalitātes iekšējās un ārējās vērtēšanas sistēmu;
- 5) sadarbībā ar citām valsts pārvaldes iestādēm īsteno un attīsta izglītības kvalitātes monitoringu – regulāri iegūst un apkopo informāciju no izglītības iestādēm un pašvaldībām, to analizējot, izdarot secinājumus, izstrādājot priekšlikumus turpmākai rīcībai, kā arī publiskojot ziņojumus par veikto izpēti, secinājumiem un priekšlikumiem;
- 6) apkopo un popularizē labāko izglītības praksi, risina problēmsituācijas, profesionāli konsultē, sniedz metodisko atbalstu izglītības pakalpojuma sniedzējiem un citām personām – izglītības iestāžu vadītājiem, pedagogiem, izglītojamajiem, viņu vecākiem, bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējiem u.c.

2.5. Pārskata gada galvenie uzdevumi

Atbilstoši darbības mērķim kvalitātes dienests 2015. gadā¹ izvirzīja virkni darba uzdevumu, tai skaitā:

- Nodrošināt izstrādātās Izglītības iestāžu un citu institūciju reģistrācijas kārtības precizēšanu un tālākvirzību un uzsākt citu Izglītības likumā noteikto institūciju, kuras īsteno izglītības programmas, reģistrāciju;
- Izstrādāt grozījumus Ministru kabineta 2009. gada 14. jūlija noteikumos Nr.775 „Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība” un grozījumus kvalitātes dienesta 2014. gada 22. jūlija iekšējos noteikumos Nr.11 „Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas norises kārtība”, ņemot vērā grozījumus Profesionālās izglītības likumā par nozaru ciešāku iesaisti profesionālajā izglītībā un darba vidē balstītas profesionālās izglītības īstenošanu, kā arī precizējot izsniegto licenču anulēšanas prasības;
- Pilnveidot „Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanas metodiku”, izstrādājot kvalitātes vērtēšanas kritēriju saturu speciālās izglītības programmu vērtēšanā, kā arī ietverot EQAVET (Eiropas kvalitātes nodrošināšanas ietvarstruktūra profesionālajā izglītībā un profesionālajā tālākizglītībā) kritērijus;
- Sagatavot Nozaru ekspertu padomju deleģēto akreditācijas ekspertu rokasgrāmatu;
- Izstrādāt un publiskot metodiskus norādījumus izglītības iestāžu pašvērtēšanas sistēmas pilnveidei, ietverot izglītības iestādes pašnovērtējuma sagatavošanas procedūru;
- Veicināt vienotu pieeju izglītības kvalitātes vērtēšanas procesam, izdarot akreditācijas ekspertu atlasī un organizējot vismaz 3 akreditācijas ekspertu kursus;
- Mazināt administratīvo slogu, paplašinot informācijas pieejamību Valsts izglītības informācijas sistēmā (VIIS) par izglītības iestāžu reģistrāciju, izglītības iestāžu un izglītības programmu licencēšanu un akreditāciju, sākt bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrāciju VIIS;
- Apkopot un analizēt informāciju par ārpus formālās izglītības apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas procesu, izstrādāt un publiskot vadlīnijas, veidojot vienotu izpratni par ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu;
- Sagatavot priekšlikumus izglītības iestāžu darbiniekiem noteikto ierobežojumu ievērošanas pilnveidei;
- Turpināt un noslēgt dalību ESF projektā „Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana”;
- Sniedzot nepieciešamo konsultatīvo atbalstu, nodrošināt saņemto iesniegumu izskatīšanu, t.sk. pārbaužu un pēcpārbaužu veikšanu izglītības iestādēs un ar izglītības procesa norisi saistītās telpās;
- Analizēt situāciju izglītībā un iepazīstināt sabiedrību ar pārskatu par bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrāciju, informāciju par skolās neregistrētiem obligātā izglītības vecuma bērniem, prakses izpēti „Vispārējās izglītības un profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo kavējumi un rīcība to novēršanai”, analītiskajām izpētēm „Pilsoniskās vērtības mācību un audzināšanas procesā vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs Latvijā”, „Bilingvālā izglītība augstākās izglītības iestādēs Latvijā”, „Nacionālā identitāte un sabiedrības saliedētība pamatizglītībā un vidējā izglītībā Latvijā”;
- Turpināt dalību EQAVET sadarbības tīklā, organizēt EQAVET ikgadējo forumu 2015. gada jūnijā;
- Izstrādāt iekšējo kārtību un dokumentus iepriekš sodīto personu izvērtēšanas procedūrai un uzsākt personu izvērtēšanu;
- Veicinot sabiedrības informēšanu un iesaisti, regulāri sniegt plašsaziņas līdzekļos skaidrojumus par aktualitātēm izglītībā. Nodrošināt aktuālas informācijas pieejamību par kvalitātes dienesta darbību un pakalpojumiem kvalitātes dienesta tīmekļa vietnē un Twitter kontā.

¹ Skat. [Izglītības kvalitātes valsts dienesta darba plāns 2015.gadam](#).

II. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Izglītības kvalitātes valsts dienesta darbība 2015. gadā tika nodrošināta no budžeta programmas 42.00.00 „Padotības iestādes un to pasākumi” apakšprogrammas 42.01.00 „Iestāžu darbības nodrošināšana” (sk. 1. tabulu).

1. tabula

Finanšu līdzekļu izlietojums 2015. gadā

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	861 323	928 176	845 831
1.1.	dotācijas	786 429	754 939	754 939
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	74 894	173 237	90 892
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	861 323	928 176	844 505
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	861 323	920 521	836 851
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tai skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	0	0	0
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	861 323	920 521	836 851
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	0	7 655	7 655

2.2. Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma rezultatīvie rādītāji

Izglītības kvalitātes valsts dienesta galveno izdevumu izpilde 2015. gadā bija saistīta ar Izglītības iestāžu, Izglītības likumā noteikto institūciju, Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju un Zinātnisko institūciju reģistru kārtošanu, izglītības programmu licencēšanu, izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanu, normatīvo aktu ieviešanas uzraudzību izglītībā, zinātnē un sportā, kā arī ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences tiesību deleģēšanu akreditētām profesionālās izglītības iestādēm.

Kvalitātes dienesta apgūtā finansējuma ietvaros pamatbudžeta konta izpilde ir paredzēta plānotajiem pasākumiem un aktivitātēm, 2015. gadā sasniedzot 2. tabulā atspoguļotos rezultātus.

2. tabula

Izglītības kvalitātes valsts dienesta 2015. gada rezultatīvie rādītāji
sadalījumā pa īstenojamajām aktivitātēm

Īstenotās aktivitātes	Rezultatīvie rādītāji (skaits)
Izglītības iestāžu un zinātnisko institūciju reģistrācija	<ul style="list-style-type: none">• Reģistrētas jaunās izglītības iestādes – 53;• Reģistrētas jaunās zinātniskās institūcijas – 2;• Izmaiņas izglītības iestāžu reģistrācijas datos – 405;• Izmaiņas zinātnisko institūciju reģistrācijas datos – 4;• Reorganizētas izglītības iestādes – 10;• Reorganizētas zinātniskās institūcijas – 6;

	<ul style="list-style-type: none"> • No Izglītības iestāžu reģistra izslēgtas izglītības iestādes – 52; • No Zinātnisko institūciju reģistra izslēgtas zinātniskās institūcijas – 10; • Atteikumi izdarīt grozījumus / reģistrēt izglītības iestādi – 4; • Atlikts izdarīt grozījumus / reģistrēt, t.sk. pagarināts termiņš administratīvā akta izdošanai – 49; • Izsniegti reģistrācijas apliecību dublikāti – 2.
Izglītības programmu licencēšana	<ul style="list-style-type: none"> • Izsniegtas licences profesionālās izglītības programmām – 2 490; • Izsniegtas licences vispārējās izglītības programmām – 623.
Izglītības programmu īstenošanas un izglītības iestāžu darbības akreditācija	<ul style="list-style-type: none"> • Akreditētas profesionālās izglītības iestādes – 43; • Akreditētas profesionālās izglītības programmas – 813; • Akreditētas izglītības iestādes profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanai – 754; • Akreditētas izglītības iestādes profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanai – 205; • Akreditētas vispārējās izglītības iestādes – 171; • Akreditētas vispārējās izglītības programmas – 766.
Pedagogu privātprakses uzsākšanas sertifikātu izsniegšana	<ul style="list-style-type: none"> • Izsniegti pedagogu privātprakses uzsākšanas sertifikāti – 221.
Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrēšana	<ul style="list-style-type: none"> • Reģistrēti bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēji – 808; • Atteikumi reģistrēt bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju – 3; • Izslēgti no Bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzēju reģistra – 46; • Veikti grozījumi bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrā – 92.
Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas nodrošināšana	<ul style="list-style-type: none"> • Izglītības iestādes, kurām piešķirts deleģējums veikt ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu – 23; • Noslēgti deleģēšanas līgumi par iespējām kārtot kvalifikācijas eksāmenu – 183; • Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas ceļā profesionālās kvalifikācijas apliecību ieguvušas personas – 932; • Kvalitātes dienesta pārstāvju dalība novērotāja statusā profesionālās kvalifikācijas eksāmenos, kas organizēti pretendentu ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanai – 6
Normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību izglītībā, zinātnē un sportā	<ul style="list-style-type: none"> • Veiktas izglītības iestāžu un izglītības procesa pārbaudes – 205; • Veiktas pēcpārbaudes par uzdotā izpildi, novēršot neatbilstības – 198; • Uzraudzīta centralizēto eksāmenu gaita – 4 eksāmeni; • Izskatīti privātpersonu iesniegumi – 570; • Sniegtas elektroniskas un telefoniskas konsultācijas – 1 272.
Iepriekš sodīto personu izvērtēšana	<ul style="list-style-type: none"> • Saņemtie iesniegumi – 109 (no tiem izskatāmi komisijā 64); • Izsniegtas atļaujas strādāt par pedagogu – 58, <ul style="list-style-type: none"> ▪ t.sk. izsniegtas atļaujas strādāt par pedagogu atsevišķās izglītības mērķgrupās – 7; • Atteikumi – 2; • Atlikta lēmuma pieņemšana – 4.

2.2.1. Reģistrācija

2015. gadā Izglītības kvalitātes valsts dienests turpināja izglītības iestāžu, zinātnisko institūciju un bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrāciju, veica skolās nereģistrēto obligātā izglītības vecuma bērnu uzskaiti, kā arī uzturēja citus izglītības jomas reģistrus, tai skaitā Augstskolu reģistru, Licencēto izglītības programmu reģistru, Akreditēto izglītības iestāžu un eksaminācijas centru reģistru, Akreditēto izglītības programmu reģistru, Pedagogu privātprakses uzsākšanas sertifikātu uzskaites reģistru.

Izglītības iestāžu un zinātnisko institūciju reģistrācija

2015. gada 1. augustā stājās spēkā Ministru kabineta 2015. gada 14. jūlija noteikumi Nr.397 „Izglītības iestāžu un citu Izglītības likumā noteikto institūciju reģistrācijas kārtība” (turpmāk – noteikumi Nr.397), kas pastiprina prasības attiecībā uz izglītības iestāžu un citu Izglītības likumā noteikto institūciju telpu atbilstību higiēnas un drošības prasībām, t.sk. būvēm noteiktajām prasībām, tādejādi nodrošinot izglītojamo tiesības uz dzīvībai un veselībai drošiem apstākļiem izglītības iestādē un tās organizētajos pasākumos.

Noteikumi Nr.397 noteic, ka izglītības iestāde un no 2015. gada 1. septembra arī Izglītības likuma 36.panta pirmajā daļā noteikta institūcija (t.i., biedrība, nodibinājums, amatu meistarību darbnīca, studija vai Nacionālo bruņoto spēku vienība, kuras uzdevumos ietilpst pieaugušo izglītības programmu īstenošana) tiek reģistrēta, ja tās izglītības programmas īstenošanas vietas telpas atbilst higiēnas prasībām, drošības prasībām, t.sk. būvēm noteiktajām prasībām. Tas nozīmē, ka pirms izglītības iestādes vai institūcijas reģistrēšanas reģistra atbildīgā amatpersona pārliecinās, vai izglītības programmas īstenošanas vietas telpas atbilst higiēnas un drošības prasībām, tai skaitā būvēm noteiktajām prasībām:

- iesniedzējs ir saņēmis Veselības inspekcijas atzinumu par telpu gatavību izglītības procesam un atbilstību higiēnas prasībām;
- izglītības programmas īstenošanai paredzētās būves vai telpu lietošanas veids atbilst plānotajai darbībai, un tas ir reģistrēts Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā;
- būve vai telpas, kur tiks īstenota izglītības programma, ir pieņemta ekspluatācijā;
- izglītības programmas īstenošanas vietas adrese un juridiskā adrese atbilst Valsts adrešu reģistra informācijas sistēmas datiem.

2015. gadā Izglītības iestāžu reģistra atbildīgā amatpersona uzsāka ziņu par izglītības iestāžu telpām pastiprinātu pārbaudi pirms izglītības iestādes reģistrācijas vai jaunu izglītības programmu īstenošanas vietas reģistrācijas jau reģistrētai izglītības iestādei. Neatbilstības gadījumā notiek sadarbība ar attiecīgo pašvaldības būvvaldi, Veselības inspekciju un Valsts zemes dienestu, lai novērstu konstatētās nepilnības.

Pārskata gadā praksē ir bijuši gadījumi, kad izglītības iestādēm ir sarežģīti nodrošināt minētās prasības, sevišķi attiecībā uz telpu lietošanas veida maiņu kā izglītības iestādei, jo tas ir laikietilpīgs process, kas izglītības iestādēm / to dibinātājiem prasa arī ievērojamus finanšu līdzekļus. Minēto apliecina arī tas, ka pārskata gadā, atšķirībā no 2014. gada, ir palielinājies lēmumu skaits par grozījumu izdarīšanas reģistrā atlikšanu, vienlaikus ir samazinājies arī jaunu izglītības iestāžu reģistrācijas skaits.

Papildus 2015. gadā kvalitātes dienests sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju ir izstrādājis likumprojektu „Grozījumi Izglītības likumā”, lai precizētu Izglītības iestāžu reģistrā iekļaujamo informāciju (Izglītības likuma 24.pants) – nosakot prasības attiecībā uz izglītības programmu īstenošanas vietu atbilstību būvniecības, higiēnas un drošības prasībām.

Pārskata gadā kvalitātes dienests nodrošināja Izglītības likumā noteikto institūciju reģistra izveidi atbilstoši noteikumos Nr.397 noteiktajam. Lai arī neviena Izglītības likumā noteiktā institūcija netika reģistrēta, kvalitātes dienests regulāri informēja un konsultēja sabiedrību par jaunā reģistra izveidi, kā arī piedalījās darba grupās, kas saistītas ar VIIS funkcionalitātes pilnveidošanu.

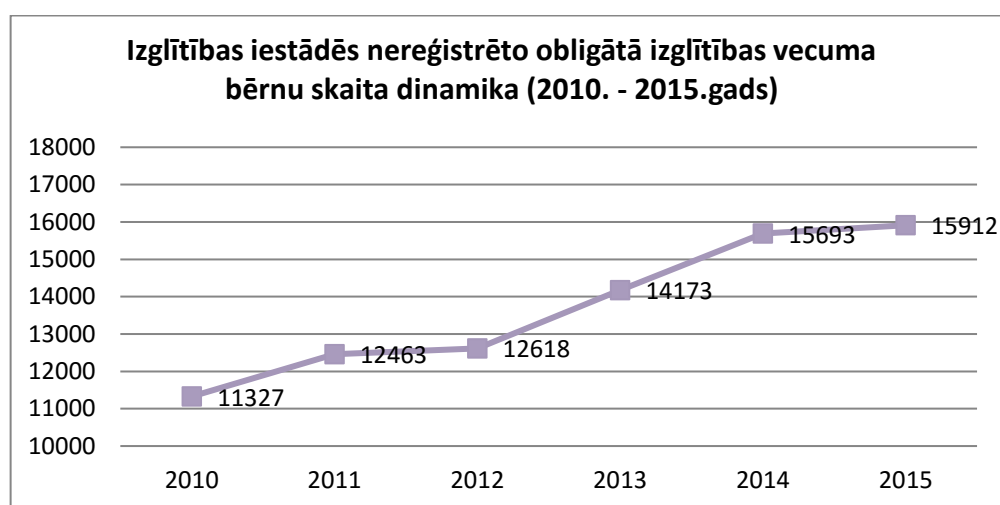
Zinātnisko institūciju reģistrācijā pārskata gadā situācija ir līdzīga 2014. gadam, tomēr palielinājies izslēgto un reorganizēto zinātnisko institūciju skaits. Tas izskaidrojams arī ar Nacionālās zinātniskās darbības informācijas sistēmas (turpmāk – NZDIS) izveidi un ieviešanu. NZDIS izveides procesā kvalitātes dienests sadarbojās ar Izglītības un zinātnes ministriju, t.sk. piedaloties darba grupās un sniedzot priekšlikumus normatīvo aktu pilnveidē. 2015. gadā kvalitātes dienests uzsāka darbu pie zinātnisko institūciju reģistra datu kvalitātes nodrošināšanas, lai zinātnisko institūciju reģistrs tiktu pārnesti NZDIS.

Obligātā izglītības vecumā esošo bērnu uzskaitē

Apkopojot datus par izglītības iestādēs neregistrētiem obligātā izglītības vecuma bērniem, kvalitātes dienests konstatēja, ka 2015./2016. mācību gadā nevienā izglītības iestādē nav registrēti 15 912 bērni, no tiem pašvaldībai nav informācijas par 365 bērniem (skat. 3. tabulu).

Apkopotie dati par bērniem, kuri nav registrēti nevienas izglītības iestādes sarakstā, liecina, ka kopējais neregistrēto bērnu skaits gadu gaitā ir pakāpeniski pieaudzis (skat. 2. attēlu). Salīdzinot ar 2014. gadu, 2015. gadā izglītības iestādēs neregistrēto bērnu skaits ir palielinājies par 219 bērniem, tomēr pieauguma intensitāte ir samazinājusies.

2. attēls

Nemot vērā pašvaldību sniegtos datus, laikā no 2010. gada līdz 2015. gadam visvairāk izglītības iestādēs neregistrēto bērnu ir izbraukuši no valsts. Turklāt šo bērnu skaits katru gadu ir pieaudzis (skat. 3. tabulu un 3. attēlu). Kopš 2010. gada datu iegūšanas brīdī ārvalstīs esošo bērnu skaits pieaudzis par 7319, un 2015. gadā ir 12965.

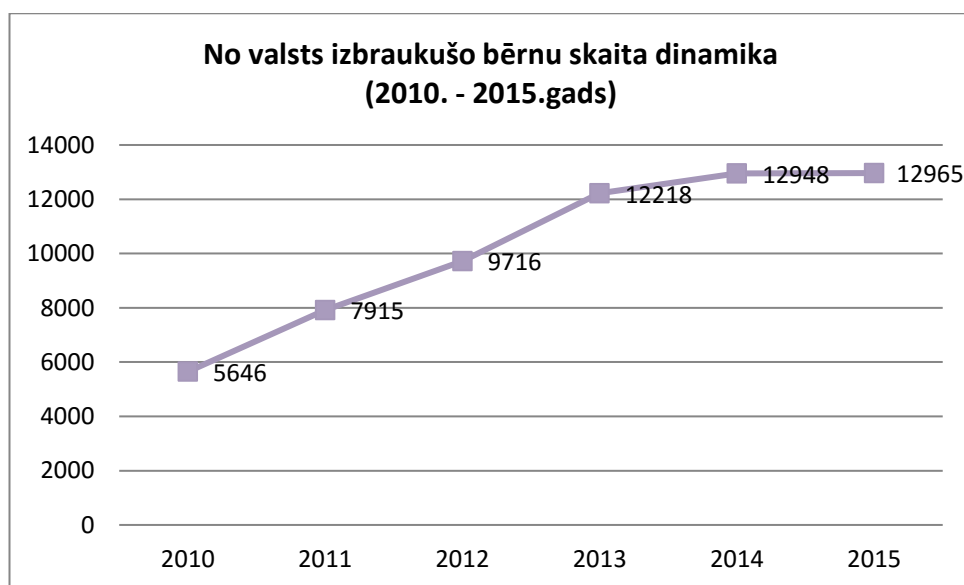
Kopš 2012. gada būtiski samazinājies to bērnu skaits, par kuriem pašvaldībai nav informācijas, kā arī to bērnu skaits, par kuriem pašvaldība nav norādījusi statusu. Salīdzinot ar 2014. gadu, 2015. gadā ir pieaudzis ilgstoši slimojošu bērnu skaits, kuri neapmeklē izglītības iestādi (2014. gadā – 1, 2015. gadā – 4), kā arī to bērnu skaits, par kuriem pašvaldība noskaidro situāciju (2014. gadā – 211, 2015. gadā – 221).

3. tabula
Izglītības iestādēs neregistrēto obligātā izglītības vecuma bērnu statuss 2010.–2015. gads

Statuss	Gads					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Izbraucis no valsts	5646	7915	9716	12218	12948	12965
Pašvaldībai nav informācijas	4484	3327	2648	393	427	365
Uzturēšanās atļauja, citas valsts pilsonis*				894	1655	1940
Anulēta deklarētā dzīvesvieta	670	763	61	115	186	187
Citu iemeslu dēļ neapmeklē izglītības iestādi	214	286	52	42	70	67
Invalīds	199	72	23	12	13	12
Bezvēsts prombūtnē	71	42	21	22	44	53
Adoptēts (uz ārzemēm)	31	8	29	39	46	60
Ilgstoši slimojošs	11	9	3	6	1	4
Pašvaldība nav norādījusi statusu	0	0	65	176	92	38
Iebraucis no ārvalstīm	0	41	0	0	0	0
Pašvaldība noskaidro situāciju	0	0	0	256	211	221
KOPĀ	11327	12463	12618	14173	15693	15912

*Statuss ieviests no 2013. gada.

3. attēls

Apkopojot pašvaldību sniegto informāciju, kvalitātes dienests secināja:

- Lai gan 2014. gadā bērnu skaits, par kuriem pašvaldībai nav informācijas, nedaudz palielinājās, tomēr 2015. gadā atkal ir izdevies šo bērnu skaitu samazināt.
- Pozitīvi vērtējams apstāklis, ka 2015. gadā būtiski samazinājies to bērnu skaits, par kuriem pašvaldības nav norādījušas statusu, jo, salīdzinot ar 2014. gadu, tas sarucis gandrīz uz pusi (2014.gadā – 92, 2015.gadā – 38).
- Negatīvi vērtējams apstāklis, ka, salīdzinot ar 2014. gadu, 2015. gadā ir pieaudzis izglītības iestādē neapmeklējošo ilgstoši slimojošu bērnu skaits (2014. gadā – 1, 2015. gadā – 4). Tas liecina par nepietiekami aktīvu pašvaldību darbību, lai nodrošinātu ilgstoši slimojošo bērnu iekļaušanu izglītības vidē, jo tai ir arī sociāls, komunikatīvs un veselību veicinošs efekts, kas palīdz mazināt šādu bērnu un viņu ģimeņu atstumtību.

- Lielākā daļa pašvaldību veic apsekošanu bērnu dzīvesvietā, iegūst informāciju no bērna kaimiņiem un radniekiem, lai noskaidrotu cēloņus, kādēļ bērni nav reģistrēti izglītības iestādē. Tomēr vairākām pašvaldībām vēl joprojām ir problēmas noskaidrot katra bērna atrašanās vietu, kā arī laicīgi un precīzi ievadīt datus VIIS. Tādēļ var uzskatīt, ka pašvaldību darbs informācijas ieguvē ir vēl uzlabojams.

Pedagoga privātprakses sertificēšana

Laikā no 2009. gada līdz 2016. gada 1. janvārim kvalitātes dienestā kopumā izsniegti 1470 pedagogu privātprakses uzsākšanas sertifikāti. Tādējādi ik gadu ir spēkā vidēji 560–570 privātprakses uzsākšanas sertifikāti, kas liecina, ka vismaz 500 pedagogu Latvijā aktīvi darbojas privātp praksē, īstenojot interešu izglītības un pieaugušo neformālās izglītības programmas.

2015. gadā ir izsniegts 221 pedagogu privātprakses uzsākšanas sertifikāts, t.sk. 198 interešu izglītības programmu un 23 pieaugušo neformālās programmu īstenošanai. Tas ir skaitliski augstākais rādītājs kopš privātprakses sertifikātu izsniegšanas sākuma (skat. 4. tabulu). Privātprakses sertifikātus saņēmušie pedagogi pārsvarā piedāvā papildināt vispārējās izglītības programmā iegūtās zināšanas un prasmes, kā arī sniegt atbalstu bērniem / izglītojamiem ar atsevišķiem traucējumiem vai mācīšanās grūtībām (piemēram, runas un valodas korekcijas jeb logopēdijas programmas).

4. tabula

Izglītības programmas, kuras īsteno privātprakses sertifikātu ieguvušie pedagogi

Izglītības programmu tematiskās jomas	Izglītības programmu skaits					
	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Valodu programmas	35	45	65	57	63	72
Runas attīstības un valodas korekcijas programmas	23	20	11	20	18	23
Mākslas programmas	15	12	23	21	11	19
Mūzikas programmas	44	20	19	31	35	33
Dejas programmas	10	8	31	19	22	25
Sporta programmas	8	8	9	4	7	11
Dabaszinību un matemātikas programmas	2	2	6	2	8	5
Tiesību zinātnes programmas	-	-	7	-	-	-
Pirmsskolas programmas	7	-	16	12	32	10
Pagarinātās dienas grupas programmas	9	-	-	-	-	-
Cits	11	7	3	12	13	28
Kopā	164	122	190	178	209	221

Kopumā pedagogu interese uzsākt pedagoga privātpaksi nav būtiski mainījusies, tāpat būtiski nav mainījušās arī t.s. „populārākās” un mazāk pieprasītās pedagogu iesniegto izglītības programmu tematiskās jomas. Nemainīgi pirmajā vietā ir valodu (visvairāk angļu valodas) programmas (2015. gadā 72 privātprakses sertifikāti), tām seko mūzikas, mākslas un deju programmas – vidēji ap 20 programmām gadā. Vismazākā interese pedagogi (tāpat arī mērķauditoriju pieprasījums ir bijis vismazākais) ir izrādījuši par dabaszinību un tiesību zinātnes programmām. Salīdzinoši neliels ir izsniegto sertifikātu skaits arī sporta programmām, kā arī kopš 2011. gada vairs netiek izsniegti sertifikāti pagarinātās dienas grupas programmu īstenošanas pakalpojumiem.

Tā kā visas pedagogu iesniegtās programmas ir autorprogrammas, kvalitātes dienesta pedagogu privātprakses uzsākšanas sertifikātu izsniegšanas komisija īpašu uzmanību pievērš iesniegto izglītības

programmu kvalitātei, kā arī izvērtē programmu saturisko un metodisko atbilstību izvēlētajās mērķauditorijas (bērnu vecumposmu) īpatnībām. Tāpat tiek pārbaudīta pedagoga izglītības, profesionālās kvalifikācijas un profesionālās kompetences pilnveides atbilstība normatīvo aktu prasībām. 2015. gadā nav atteikumu pedagoga privātprakses sertifikāta izsniegšanai, taču aptuveni 80 gadījumos pedagogam pirmo reizi iesniegtās programmas jākorrigē, jāpapildina un jāiesniedz izvērtēšanai atkārtoti.

Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrācija

2015. gadā kvalitātes dienests turpināja bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrāciju un uzturēja Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistru. 2015. gadā reģistrēti 808 bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēji, t.sk. 764 fiziskās personas un 44 juridiskās personas (kuras pakalpojuma sniegšanā iesaistīja 102 fiziskas personas). No bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistra izslēgtas 46 personas, t.sk. 7 juridiskās personas.

Kopumā līdz 2015. gada 31. decembrim Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrā bija reģistrētas 2037 personas, t.sk. 1924 fiziskās personas un individuālie komersanti, kā arī 113 juridiskās personas, kuras pakalpojuma sniegšanā iesaista 254 fiziskās personas. 24 personas no kopējā reģistrēto personu skaita sniedz nepilna laika pakalpojumu (skat. 6.tabulu).

Veicinot bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrāciju, kā arī to korektu un tiesisku darbību, kvalitātes dienests 2015. gadā turpinājis īstenot ievērojamu skaidrojošo darbu, konsultējot klātienē, rakstveidā, elektroniski un pa telefonu, papildus sniedzot informāciju arī par valsts un pašvaldību atbalsta saņemšanu, jo tas vēl aizvien ir viens no pakalpojuma sniedzējiem aktuālākajiem jautājumiem. Tāpat kvalitātes dienesta pārstāvji piedalījās vairākos semināros, informējot par pakalpojuma reģistrāciju, sagatavoja un nodrošināja Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistru integrācijai VIIS datu bāzē.

Lai panāktu drošu bērnu uzraudzības pakalpojumu un primāri ievērotu bērnu intereses un vajadzības, kvalitātes dienests 2015. gadā turpinājis aktīvi sadarboties ar Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju, Rīgas pilsētas būvvaldi, Labklājības ministriju, Izglītības un zinātnes ministriju, Pārtikas un veterināro dienestu un Veselības inspekciju.

Izvērtējot bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrācijas gaitu, jāsecina, ka reģistrācija ir veicinājusi bērnu uzraudzības pakalpojuma kvalitāti un pieejamību, kā arī bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju legalizāciju, jo starp vecākiem un bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju tiek slēgts līgums, un pakalpojuma sniedzējs reģistrējas Valsts ieņēmumu dienestā vai Uzņēmumu reģistrā, lai maksātu valstī noteiktos nodokļus vai patentmaksu. Kvalitātes dienesta plašsaziņas līdzekļos, tīmekļa vietnē un klātienē / neklātienē konsultācijās sniegtie skaidrojumi ir vairojuši Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistra popularitāti un attīstījuši sabiedrības izpratni par bērnu uzraudzības pakalpojumu. Par to liecina arī nepilna laika pakalpojuma sniegšanas reģistrācijas pieaugums.

5. tabula

Darbības bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrā 2015.gadā

Nr.p.k.	Darbības	Skaitis
1.	Reģistrēti	808
2.	Atteikums reģistrēt	3
3.	Izslēgti	46
4.	Veikti grozījumi reģistrā	92
5.	Veikti papildinājumi reģistrā	39

Iepriekš sodīto personu izvērtēšana

2012. gada 1. oktobrī stājās spēkā grozījumi Izglītības likuma 50.panta 1.punktā, kas noteica, ka par pedagogu nedrīkst strādāt persona, kas sodīta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas), izņemot gadījumu, kad pēc sodāmības dzēšanas vai noņemšanas Ministru kabineta noteikta institūcija, izvērtējusi, vai tas nekaitē izglītojamo interesēm, ir atļāvusi strādāt par pedagogu personai, kas bijusi sodīta par tīšu kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu.

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2014. gada 15. aprīļa noteikumu Nr.195 „Kārtība, kādā tiek izvērtēts, vai atļauja strādāt par pedagogu personai, kas bijusi sodīta par tīšu kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, nekaitēs izglītojamo interesēm” (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi Nr.195) 2.punktu, kvalitātes dienests no 2015. gada sāka pildīt jaunu funkciju – iepriekš sodīto personu izvērtēšana.

Ar kvalitātes dienesta 2014. gada 4. decembra rīkojumu Nr.1-05/45 „Par Iepriekš sodīto personu izvērtēšanas komisiju” tika izveidota Iepriekš sodīto personu izvērtēšanas komisija, iekļaujot tajā kvalitātes dienesta, prokuratūras, Valsts policijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas un nevalstisko organizāciju pārstāvjus. Komisija atbilstoši MK noteikumos Nr.195 10.punktā noteiktajam, izvērtējot riskus, vai atļauja nekaitēs izglītojamo interesēm, ņem vērā, vai atļaujas izsniegšana nav pretrunā ar Izglītības likumā un Bērnu tiesību aizsardzības likumā noteiktajiem ierobežojumiem strādāt par pedagogu, laikposmu, kas pagājis kopš noziedzīga nodarījuma izdarīšanas, tīša kriminālpārkāpuma vai mazāk smaga nozieguma veidu, raksturu un personas attieksmi pret to, personas darbību laikposmā kopš noziedzīga nodarījuma izdarīšanas līdz dienai, kad persona iesniegusi iesniegumu, vai personas raksturojumu par šo periodu, risku izglītojamo veselībai, drošībai, intelektuālajai un fiziskajai attīstībai, personas un citu institūciju iesniegtajos dokumentos norādīto informāciju, paredzamo ietekmi uz katru izglītības mērķgrupu.

Laika periodā no 2015. gada 1. janvāra līdz 2015. gada 31. decembrim kvalitātes dienestā tika saņemti 109 iesniegumi “Par personas izvērtēšanu”, izsniegtas 58 atļaujas strādāt par pedagogu (tai skaitā 7 atļaujas ar ierobežojumiem strādāt par pedagogu atsevišķās mērķgrupās), pieņemti 2 lēmumi par atteikumu izsniegt atļauju. No saņemtajiem iesniegumiem 2 personām nav bijusi nepieciešama atļauja, jo tās atzītas par nesodītām, 2 personu izvērtēšana atlikta saistībā ar to, ka nav dzēsta sodāmība, 45 iesniegumi saņemti no personām, kuras sodītas par smagu vai sevišķi smagu noziegumu un līdz ar to kvalitātes dienestam nav tiesību lemt par atļaujas izsniegšanu.

7 personām noteikti ierobežojumi strādāt ar nepilngadīgajiem, t.i., izsniegtas atļaujas, kas paredz ierobežojumu attiecībā uz izglītības programmām, kuru izglītības mērķgrupa ir izglītojamie līdz 18 gadu vecumam. Atļaujas ar šādu ierobežojumu tiek izsniegtas gadījumā, ja persona bijusi sodīta par tīšu kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, tomēr no spriedumā minētā var secināt, ka noziedzīgais nodarījums bijis saistīts ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu (piemēram, nodarīts viegls miesas bojājums). Atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.panta piektās daļas 1.punktā noteiktajam izglītības iestādēs, kurās uzturas bērni, nedrīkst strādāt personas, kuras sodītas par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas.

Gadījumos, kad atļauja atteikta, personas vairākkārt sodītas par mazāk smagiem nodarījumiem īsā laika periodā, kā arī Iepriekš sodīto personu izvērtēšanas komisijas sēdē pauda vieglprātīgu attieksmi pret izdarīto. Līdz ar to komisija neguva pārliecību, ka persona izdarīto nožēlo, un tās turpmākā darbība nekaitēs izglītojamo interesēm.

Gadījumos, kad, salīdzinot VIIS ievadīto informāciju par personas amatiem un no Iekšlietu ministrijas Informācijas centra saņemto informāciju par personas sodāmību, kvalitātes dienests secināja, ka persona, kas sodīta par smagu vai sevišķi smagu noziegumu strādā par pedagogu, tika nosūtīta vēstule izglītības iestādei ar lūgumu nekavējoties nodrošināt skolas darbības atbilstību Izglītības likuma 50.panta 1.punktā noteiktajām prasībām.

Kvalitātes dienests 2015. gadā arī pēc savas iniciatīvas sāka apkopot informāciju par iepriekš sodītām personām, kas strādā izglītības iestādēs. 2015. gadā nosūtītas 10 vēstules izglītības iestādēm, lūdzot informēt, vai visi pedagogi atbilst Izglītības likuma 50. un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.pantam.

Sākot iepriekš sodīto personu izvērtēšanas procesu, kvalitātes dienests arī sniedzis skaidrojumus plašsaziņas līdzekļiem, konsultējis izglītības iestādes un personas par izvērtēšanas procedūru, kā arī izveidojis informatīvu materiālu un sadaļu tīmekļa vietnē “Iepriekš sodīto personu izvērtēšana”.

2.2.2. Izglītības programmu licencēšana

2015. gadā Izglītības kvalitātes valsts dienests nodrošināja vispārējās izglītības un profesionālās izglītības programmu (izņemot interešu izglītības, pieaugušo neformālās izglītības un augstākās izglītības studiju programmas) licencēšanu Ministru kabineta 2009. gada 14. jūlija noteikumos Nr.775 „Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība” (turpmāk – MK noteikumi Nr.775), Ministru kabineta 2008. gada 2. decembra noteikumos Nr.990 „Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju” (turpmāk – MK noteikumi Nr.990) un kvalitātes dienesta 2014. gada 22. jūlija iekšējos noteikumos Nr.11 „Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas norises kārtība” noteiktajā kārtībā.

Atbilstoši MK noteikumos Nr.775 noteiktajam būtisku izglītības programmu grozījumu gadījumā izglītības iestādēm jāvēršas kvalitātes dienestā ar iesniegumu par iepriekš licencēto izglītības programmu aktualizāciju. Licenču nomaiņa jāizdara arī, ja ir izmaiņas izglītības iestādes dibinātāja datos, adresē, izglītības programmu īstenošanas vietās utt.

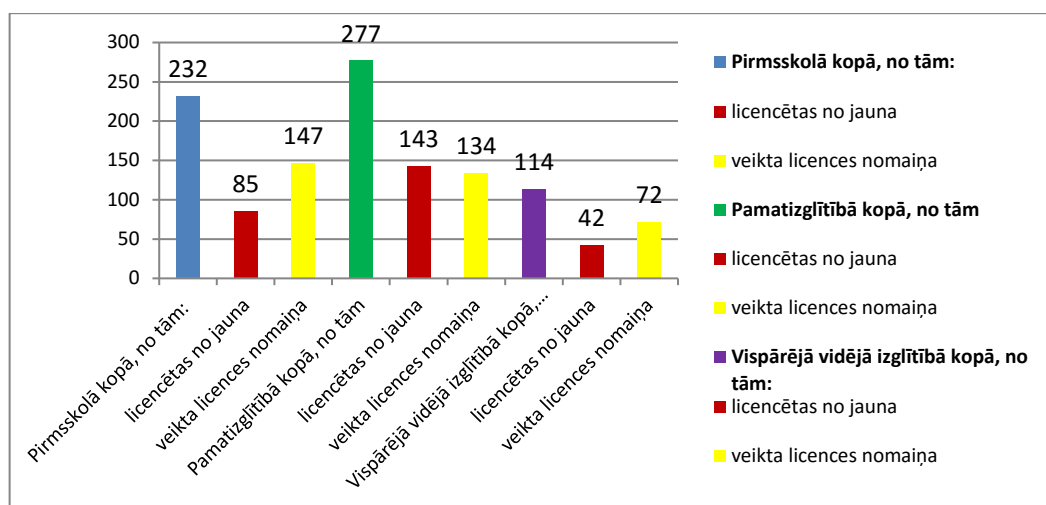
Ja licencēšanai ir iesniegta normatīvo aktu prasībām neatbilstoša informācija vai dokumenti, kvalitātes dienestā tiek pieņemts lēmums par licences izsniegšanas atteikumu. 2015. gadā atteikta licence 2 profesionālās izglītības programmām un pieņemts 1 lēmums par licences anulēšanu pirmsskolas izglītības programmai.

Vienlaikus kvalitātes dienests pārskata periodā nodrošināja metodisku atbalstu un konsultācijas vispārējās izglītības un profesionālās izglītības programmu izstrādes jautājumos. Kvalitātes dienesta tīmekļa vietnē tika sniegta informācija par aktualitātēm izglītības programmu izstrādē un licencēšanā un ievietota infografika (prezentācija) par jaunas vispārējās izglītības programmas licencēšanas posmiem.

Vispārējās izglītības programmu licencēšana

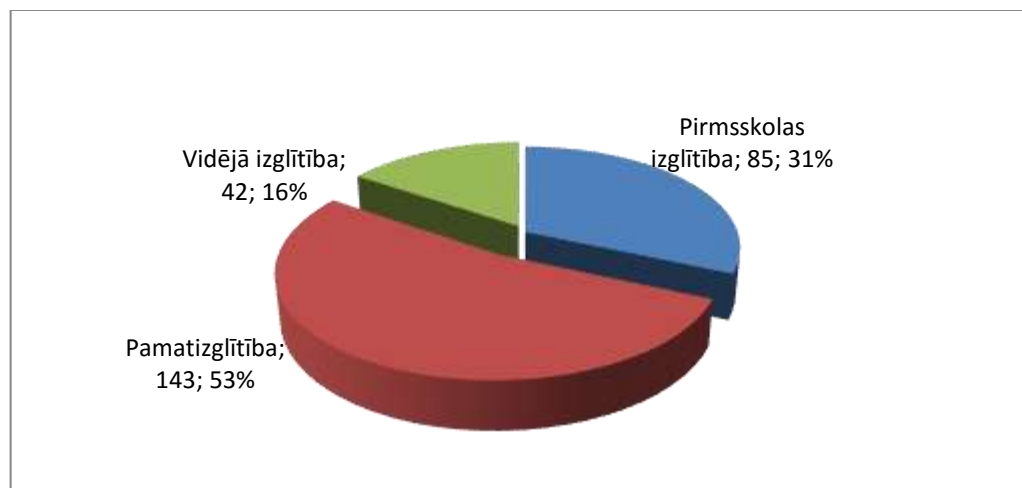
2015. gadā izsniegtas 623 licences vispārējās izglītības programmu īstenošanai, t.sk. 270 (43%) izsniegtas jaunas izglītības programmas īstenošanai, savukārt 353 (57%) gadījumos veikta licences nomaiņa (sk. 4. attēlu).

2015. gadā vispārējās izglītības programmām izsniegtās licences (skaits)

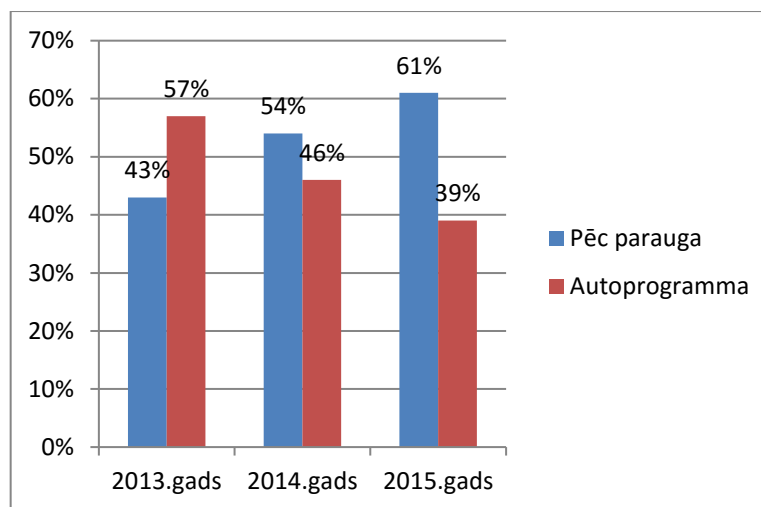
No 270 jaunu programmu īstenošanai izsniegtajām licencēm 85 (31%) izsniegtas pirmskolas izglītības programmu īstenošanai, 143 (53%) licences – pamatizglītības programmu īstenošanai un 42 (16%) licences – vispārējās vidējās izglītības programmu īstenošanai (skat. 5. attēlu).

Jaunu programmu īstenošanai izsniegto licenču skaits izglītības pakāpēs

2015. gadā 87,06% no visām jaunajām licencētajām pirmskolas izglītības programmām, 58,8% no visām jaunajām licencētajām pamatizglītības programmām un 16,7% no visām jaunajām licencētajām vispārējās vidējās izglītības programmām tiek īstenotas pēc apstiprinātā parauga. Tas nozīmē, ka 61% (165) licenču izsniegtas programmas īstenošanai pēc parauga, bet 39% (105) – autorprogrammu īstenošanai. Salīdzinot 2015. gadā licencēto programmu skaitu ar 2013. un 2014. gadā licencētajām programmām, var secināt, ka autorprogrammu skaits samazinās (skat. 6. attēlu).

Pēc parauga īstenotās un autoprogrammas 2013.–2015. gadā

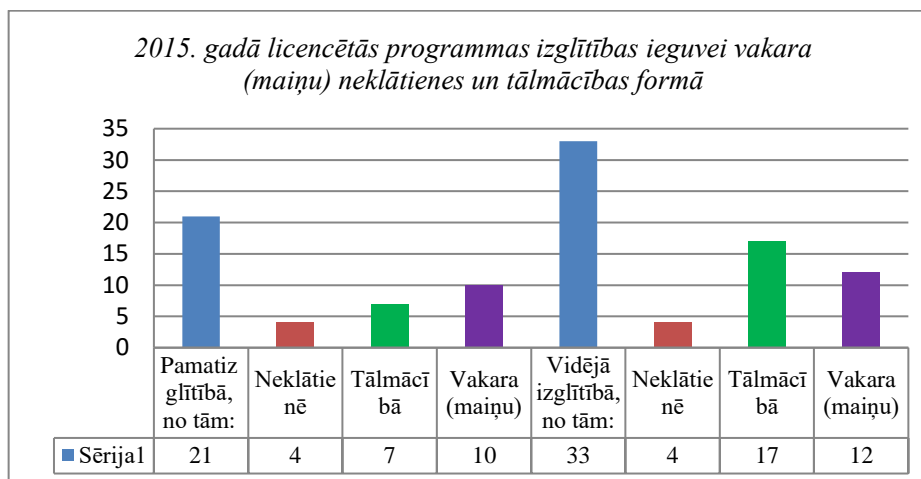
Pārskata periodā nav būtiski pieaugusi izglītības iestāžu interese par virzienu izglītības programmu īstenošanu – kādā no virzieniem licencēta 21 (7%) pamatzglītības programma un 51 (45%) vispārējās izglītības programma (sk. 6. tabulu).

6. tabula

Pārskats par 2015. gadā izsniegtajām licencēm atbilstoši izglītības programmas satura virzienam

Izglītības līmenis	Licencēto programmu skaits
Pamatzglītība:	
-vispārīzglītojošais (bez virziena)	112
-humanitāra un sociālā virziena	6
-matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena	8
-profesionāli orientētā virziena	7
Vidējā izglītība:	
-vispārīzglītojošais virziens	57
-humanitārais un sociālais virziens	12
-matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziens	23
-profesionāli orientētais virziens	16

Ievērojot izglītības iestāžu patstāvību izglītības programmu izstrādē un licencēšanā un vienlaikus nodrošinot iespēju personām, kas priekšlaicīgi pametušas mācības, atsākt un iegūt noteiktas pakāpes izglītību (otrās iespējas izglītība), 2015. gadā ir licencētas 54 izglītības programmas īstenošanai vakara (maiņu), tālmācības vai neklātienē formā. Šāda veida programmu īstenošana nodrošina iespēju iegūt vispārējo izglītību personām, kuras veselības, ģimenes apstākļu, darba, sociālekonomisko vai citu apstākļu dēļ nav varējušas apgūt izglītības programmu pilna laika klātienē formā (skat. 7. attēlu).

Nodrošinot vienlīdzīgas izglītības ieguves iespējas, atbalstot sociālās atstumtības riska bērnu un bērnu ar īpašām vajadzībām iekļaušanos izglītības sistēmā, 2015. gadā ir izdotas 229 licences speciālās izglītības programmu īstenošanai, t.sk. 88 speciālās pirmsskolas izglītības programmu īstenošanai, 138 speciālās pamatizglītības programmu īstenošanai un 3 speciālās vidējās izglītības programmu īstenošanai.

Attīstās arī profesionālās izglītības programmu licencēšana un īstenošana vispārizglītojošās izglītības iestādēs. Tādas programmas šobrīd ir 6 izglītības iestādēs: Balvu profesionālā un vispārizglītojošā vidusskola, Bebrenes vispārizglītojošā un profesionālā vidusskola, Dobeles Amatniecības un vispārizglītojošā vidusskola, Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošā vidusskola, Vecbebru Profesionālā un vispārizglītojošā internātvidusskola, Zaļenieku komerciālā un amatniecības vidusskola. 2010.–2015.gadā izsniegtas 42 licences profesionālās izglītības programmu īstenošanai vispārējās izglītības iestādēs.

Profesionālās izglītības programmu licencēšana

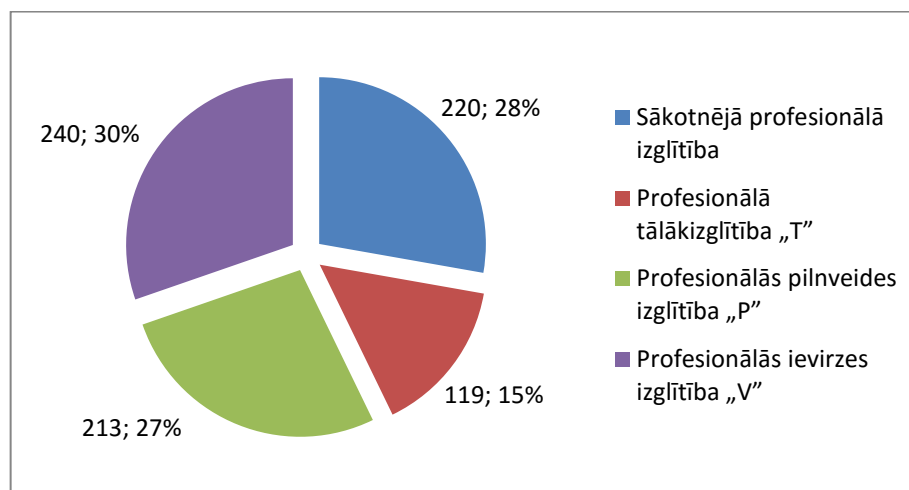
2015. gadā izdotas 2490 licences profesionālās izglītības programmu īstenošanai, 792 no tām jaunām izglītības programmām, 1689 – gadījumos notikusi licenču nomaiņa. (sk. 7. tabulu un 8. attēlu). Salīdzinot ar iepriekšējiem pārskata periodiem, ir vērojams licencēšanas intensitātes pieaugums profesionālajā izglītībā (salīdzinot ar 2014. gadu – izsniegto licenču skaits pieaudzis gandrīz par 23%, salīdzinot ar 2013. gadu – par 36%).

7. tabula

2015. gadā izsniegtās licences profesionālās izglītības programmām

Izdotas licences	Kopā	No tām jaunas	No tām nomainītas
Profesionālā izglītība	2490	792	1698
Sākotnējā profesionālā izglītība	847	220	627
Profesionālā tālākizglītība „T”	327	119	208
Profesionālās pilnveides izglītība „P”	460	213	247
Profesionālās ievirzes izglītība „V”	856	240	616

2015. gadā izsniegtās licences jaunām profesionālās izglītības programmām

Izvērtējot sākotnējās profesionālās izglītības programmu licencēšanas procesu, jāsecina, ka 2015. gadā ir palielinājies profesionālās pamatizglītības programmu īstenošanai izsniegto licenču skaits (87) salīdzinot ar 2014. gadu (28) un arodizglītības programmu īstenošanai (pēc pamatizglītības vai vidējās izglītības iegūšanas, mācību ilgums 1 gads) izsniegto licenču skaits (2014. gadā izsniegtas 83 licences, 2015. gadā – 117 licences). Valsts un pašvaldību dibinātās profesionālās izglītības iestādes ir pievērsušas lielāku vērību profesionālās vidējās izglītības programmu licencēšanai un tādu programmu licencēšanai, kurās izglītojamie uzsāk mācības pēc vidējās izglītības iegūšanas, tādējādi 1,5–2 gadu laikā saņemot apliecību par profesionālo vidējo izglītību (2014. gadā šādām programmām izsniegta 161 licence, 2015. gadā – 199 licences).

Ievērojot Latvijas Nacionālā kultūras centra darbu pie izglītības programmu izstrādes un izmaiņām mācību plānos, kā arī uz MK noteikumos Nr.990 veiktos grozījumus izglītības klasifikācijā, 2015. gadā izsniegtas 856 licences profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanai (72% gadījumu notikusi licenču nomainīšana, bet 28% gadījumu izsniegtas licences jaunu programmu īstenošanai). 79% no šīm licencēm ir izsniegtas mūzikas, mākslas un dejas profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanai, bet 21% – sporta izglītības programmu īstenošanai.

Pēdējos gados ir vērojama samērā liela valsts, pašvaldību vai juridisku un fizisku personu dibināto profesionālās izglītības iestāžu interese par profesionālās pilnveides izglītības programmu izstrādi. Līdz ar to pārskata periodā ir pieaudzis izsniegto licenču skaits profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanai (460 licences, no kurām 46% izsniegta jaunu izglītības programmu īstenošanas sākšanai). Tas skaidrojams arī ar Nodarbinātības valsts aģentūras īstenotajiem Eiropas Sociāla fonda atbalsta pasākumiem darba meklētājiem un bezdarbniekiem, sniedzot iespēju apgūt jaunas darba prasmes un iemaņas šajās programmās.

Salīdzinot ar 2014. gadu, nav vērojamas lielas izmaiņas attiecībā uz populārākajām profesionālajām kvalifikācijām, kuru ieguvei ir licencētas izglītības programmas. Joprojām pieprasītākās ir ēdināšanas pakalpojumu, komerczinību, būvdarbu, koka izstrādājumu izgatavošanas, metālapstrādes, autotransporta, šūto izstrādājumu ražošanas tehnoloģiju, grāmatvedības, datoru lietošanas, datorsistēmu specialitātes u.c. Populārākās kultūras nozares kvalifikācijas ir mūziķis un dizaina speciālists (ar specializācijām).

2.2.3. Izglītības kvalitātes novērtēšana un nodrošināšana

Izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes novērtēšana (akreditācija)

Vispārīga informācija

Pārskata gadā Izglītības kvalitātes valsts dienests turpināja vispārējas izglītības un profesionālās izglītības programmu īstenošanas, kā arī izglītības iestāžu un eksaminācijas centru darbības kvalitātes vērtēšanas procesu (skat. 8. tabulu). Latvijā izglītības kvalitātes vērtēšana tiek veikta iespējami demokrātiska, īstenojot izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas ārējo (akreditācija) un iekšējo (pašnovērtējums) kvalitātes novērtēšanu. Izglītības kvalitātes iekšējā vērtēšana jeb pašnovērtējums ir izglītības iestādes pārskats par plānoto un izdarīto visās vērtēšanas jomās un kritērijos.

Ārējo – akreditācijas – procesu vispārējā izglītībā un profesionālajā izglītībā nodrošina kvalitātes dienests, pamatojoties uz Ministru kabineta 2010. gada 14. septembra noteikumiem Nr.852 „Kārtība, kādā akreditē vispārējās un profesionālās izglītības programmas, izglītības iestādes un eksaminācijas centrus”. Ja izglītības iestāde vai izglītības programma iepriekš akreditēta uz 6 gadiem, kvalitātes dienests, izvērtējot iepriekšējās akreditācijas rezultātus, izglītojamo pēdējo 2 gadu vidējos sasniegumus valsts pārbaudes darbos un izglītības iestādes pašnovērtējuma ziņojumā norādīto informāciju, var pieņemt lēmumu par kārtējo akreditāciju uz 6 gadiem (šāds process iespējams tikai vienu reizi) vai akreditācijas procesa uzsākšanu ar ārējo kvalitātes vērtēšanas ekspertu piesaisti.

8. tabula

Kopējais 2015. gadā veikto vispārējas izglītības un profesionālās izglītības programmu, izglītības iestāžu un eksaminācijas centru akreditāciju skaits

Aktivitāte	Skaits
Vispārējās izglītības iestāžu akreditācija	171
Vispārējās izglītības programmu akreditācija	766
Vispārējās izglītības programmu akreditāciju atteikums	1
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācija	43
Profesionālās izglītības programmu akreditācija	813
Profesionālās izglītības programmu akreditāciju atteikums	1
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācijas atteikums profesionālās pilnveides izglītības programmās	2
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācijas atteikums profesionālās ievirzes izglītības programmās	1

Akreditācija ar ekspertu komisiju

Ekspertu komisija akreditācijas rezultātus apkopo ekspertu komisijas ziņojumā, kas pamatojas uz akreditācijas metodikā ietverto aprakstu, izglītības iestādes mācību priekšmetu vai kursu nodarbību vērošanu, dokumentu izpēti, intervijām un sarunām ar izglītojamajiem, pedagogiem, vecākiem, izglītības iestāžu atbalsta personālu, anketēšanas rezultātiem un izglītības iestādes pašnovērtējuma ziņojumā ietverto informāciju. Akreditācijas ekspertu komisija ziņojumā norāda izglītības iestādes darbības un izglītības programmas īstenošanas pozitīvos virzienus, kā arī ieteikumus izglītības iestādes darbības un izglītības programmas īstenošanas kvalitātes uzlabošanai.

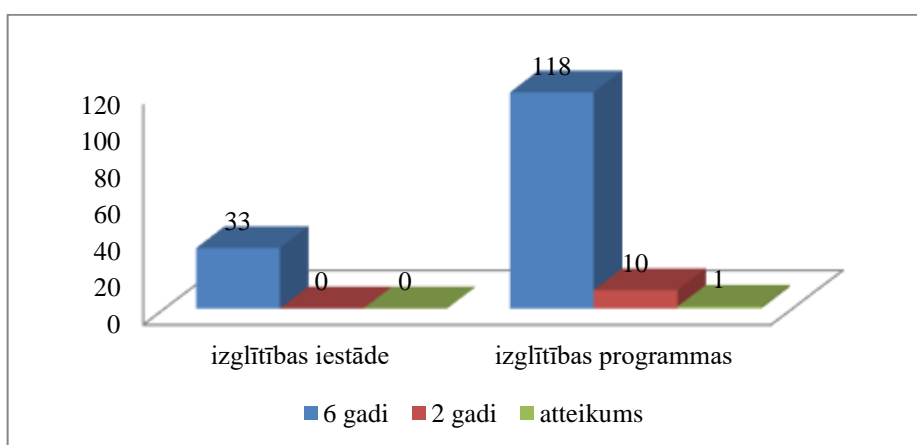
Eksperu ziņojumi un priekšlikumi tiek izskatīti Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru un izglītības programmu akreditācijas komisijā, kas sniedz kvalitātes dienestam priekšlikumu pieņemt lēmumu par akreditāciju vai akreditācijas atteikumu.

Vispārējās izglītības iestāžu akreditācija ar ekspertu komisiju

2015. gadā kvalitātes dienests organizēja 33 vispārējās izglītības iestāžu darbības un 129 izglītības programmu īstenošanas kvalitātes novērtēšanu, iesaistot ekspertu komisiju (skat. 9. attēlu). Visas vispārējās izglītības iestādes, kuru kvalitāti vērtēja ekspertu komisija, tika akreditētas uz 6 gadiem, nevienai izglītības iestādei akreditācija netika atteikta. 118 vispārējās izglītības programmas tika akreditētas uz 6 gadiem, 10 izglītības programmas uz 2 gadiem un 1 izglītības programmai akreditācija tika atteikta.

9. attēls

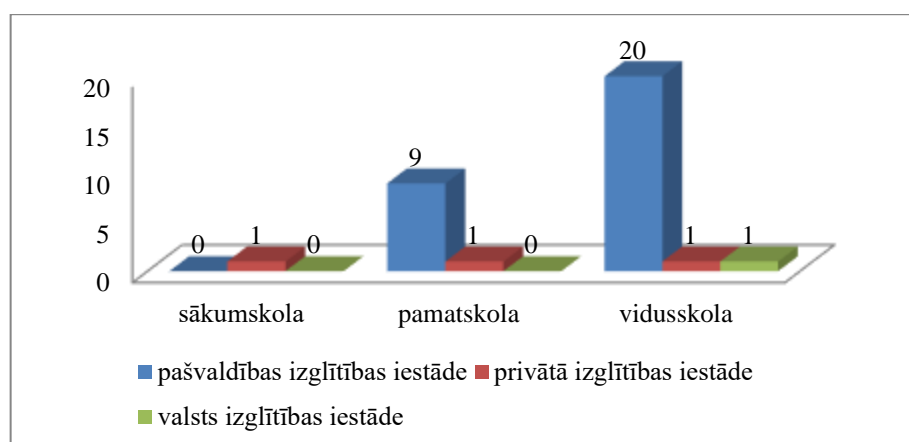
Vispārējās izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācija ar ekspertu komisiju 2015. gadā

No 33 izglītības iestādēm, kurās notika akreditācija ar ekspertu komisiju, 1 ir valsts dibināta izglītības iestāde, 29 ir pašvaldības dibinātās izglītības iestādes un 3 – privātās izglītības iestādes (skat. 10. attēlu)

10. attēls

Izglītības iestāžu akreditācija atbilstoši iedalījumam pēc dibinātāja un izglītības iestādes tipa 2015.gadā

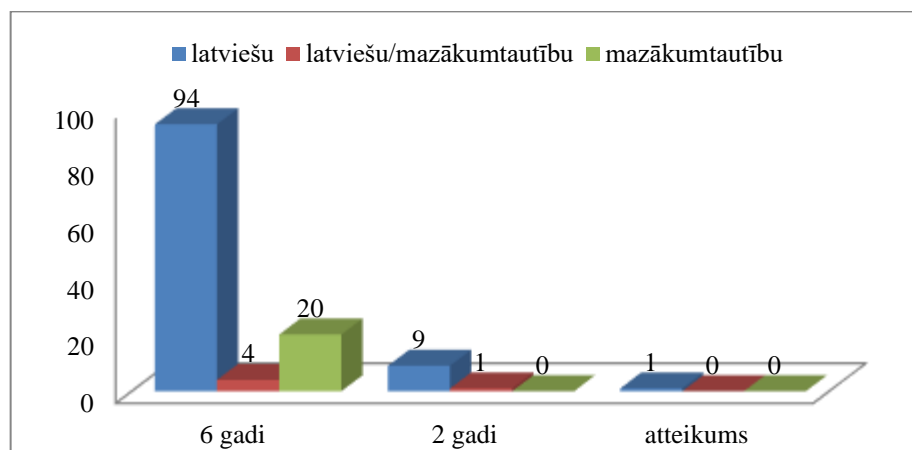

116 no 129 akreditētajām izglītības programmām tiek īstenotas pašvaldības dibinātās izglītības iestādēs, 12 privātās izglītības iestādēs un 1 valsts dibinātā izglītības iestādē.

26 akreditētajās izglītības iestādēs izglītības programmu īstenošana notiek latviešu valodā (23 no tām pašvaldības dibinātas, 2 – privātas, 1 – valsts dibināta), 3 – latviešu valodā un mazākumtautību valodā (2 no tām ir pašvaldības dibinātas, 1 – privāta) un 4 – mazākumtautību valodā (visas pašvaldības dibinātas). 104 no akreditētajām izglītības programmām tiek īstenotas latviešu valodā, 5 latviešu valodā un mazākumtautību valodā un 20 mazākumtautību valodā (skat. 11. attēlu).

11. attēls

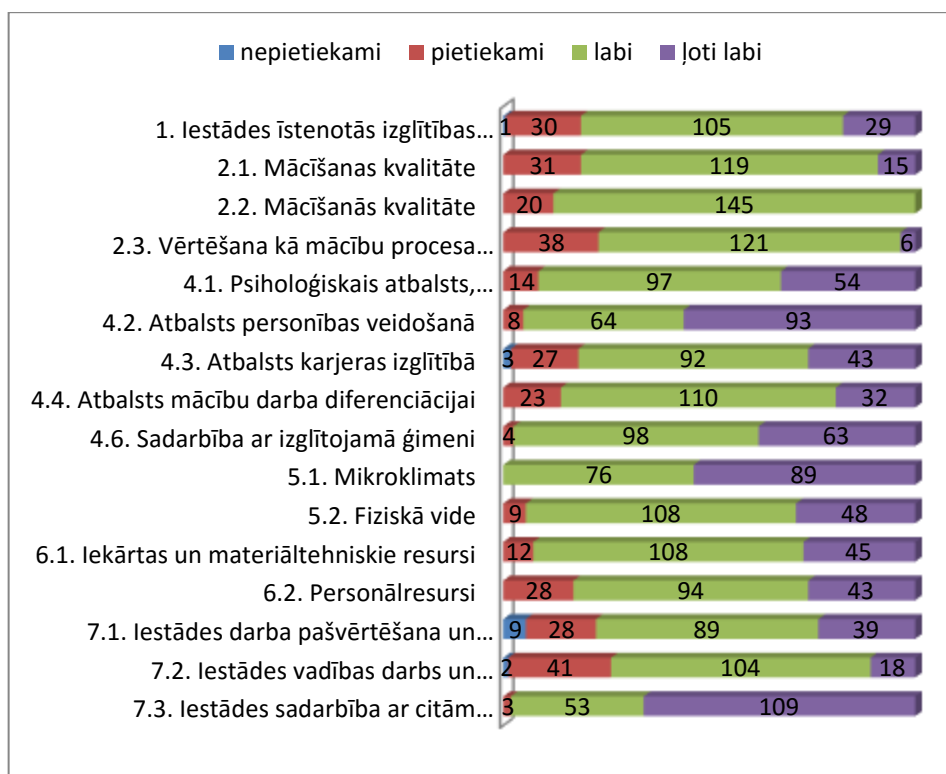
Izglītības programmu akreditācijas termiņi atbilstoši iedalījumam pēc izglītības programmu īstenošanas mācībvalodas

Izglītības iestādes darbības un izglītības programmas īstenošanas kvalitāti vērtē, nosakot katrai izvērtējamajai jomai atbilstošo kritēriju ar kvalitātes vērtējuma līmeni (skat. 12. attēlu).

12. attēls

Vērtējumu līmeņu sadalījums vispārējā izglītībā 2015. gadā

Vērtējot izglītības programmu īstenošanas kvalitāti, 2015. gadā visatzinīgāk novērtēti kritēriji „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām”, „Atbalsts personības veidošanā”, „Mikroklimats” un

„Sadarbība ar izglītojamā ģimeni”, savukārt ar vērtējuma līmeni „pietiekami” un „nepietiekami” biežāk novērtēti kritēriji „Iestādes vadības darbs un personāla pārraudzība”, „Iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana”, „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa”.

2015. gadā akreditācijas ekspertu komisijas norādījušas 1176 ieteikumus vai nepieciešamos uzlabojumus. Tāpat kā iepriekšējā pārskata periodā visvairāk ieteikumu ir kritērijos „Iestādes vadības darbs” (126), „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa” (105), „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” (101), „Fiziskā vide” (93). Vismazāk ieteikumu ir kritērijos “Iestādes sadarbība ar citām institūcijām” (7), “Sadarbība ar izglītojamā ģimeni” (21), “Mikroklimats” (30).

Tas liecina, ka izglītības iestādēm, kas īsteno vispārējās izglītības programmas, nepieciešams:

- savlaicīgi aktualizēt izglītības iestādes dokumentāciju atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- plānot izglītības iestādes attīstību, veikt analītisko darbību un personāla pienākumu izpildes pārraudzību;
- pilnveidot pašvērtēšanas un izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmas, izstrādāt vērtēšanas kritērijus;
- veikt mācību sasniegumu analīzi, izmantojot pieejamos statistikas datus par mācību sasniegumiem valstī un lietot iegūtos secinājumus mācību sasniegumu uzlabošanai;
- veikt izglītības iestāžu renovāciju, rekonstrukciju un labiekārtošanu;
- pilnveidot materiāltehnisko bāzi.

Tāpat kā iepriekšējā pārskata periodā augstu novērtējumu eksperti snieguši kritērijos „Atbalsts personības veidošanā”, „Mikroklimats”. Visvairāk stiprās puses norādītas arī kritērijos „Mācīšanas kvalitāte”, „Atbalsts mācību diferenciācijai” un „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām”.

Vērtējot izglītības iestāžu darbību, akreditācijas eksperti ziņojumos norādījuši šādus pozitīvos aspektus:

- pedagogu darba vērtēšana, mācību procesa saikne ar reālo dzīvi, pedagogu iesaistīšanās projektos, pedagogu tālākizglītība, pozitīvas un cieņpilnas attiecības pedagogu un izglītojamo starpā, labvēlīga atmosfēra mācību stundās, pašai izveidots pedagogu darbs un atbilstošu mācību metožu izmantošana mācību procesā;
- izglītojamo sasniegumi, izglītības iestādes tradīcijas, sadarbība ar atbalsta personālu un vecākiem, plašs interešu izglītības programmu piedāvājums, kā arī izglītojamo iespēja piedalīties dažādos pasākumos;
- atbalsts talantīgajiem un izglītojamiem ar mācīšanās grūtībām, izstrādāta apbalvošanas kārtība par sasniegumiem un atbalsts izglītojamo dalībai konkursos un olimpiādēs;
- piederības veicināšana un absolventu piesaistīšana, vienots kolektīvs un labvēlīgs mikroklimats, izglītojamo vajadzību izpildīšana un viņus iedrošinošas atmosfēras veicināšana;
- sadarbība ar dažādām organizācijām, institūcijām un dibinātāju, kā arī dalība starptautiskos projektos izglītības iestādes attīstības veicināšanai.

Apkopojot līdz 2015. gada beigām iesūtītos izglītības iestāžu pārskatus, var secināt, ka 59% no akreditācijas ekspertu ieteikumiem ir pilnībā izpildīti, 36% – daļēji izpildīti, 4% – nav izpildīti un par 1% ieteikumu pārskatos nav informācijas. Ieteikumu neizpilde pārsvarā saistīta ar finanšu resursu trūkumu, savukārt daļēji izpildītie ieteikumi saistīti ar ilgtermiņa attīstību vai to ieviešanai nepieciešams ilgāks laika periods, tāpēc tie parasti tiek ietverti izglītības iestāžu vai dibinātāja attīstības plānos turpmākajam periodam.

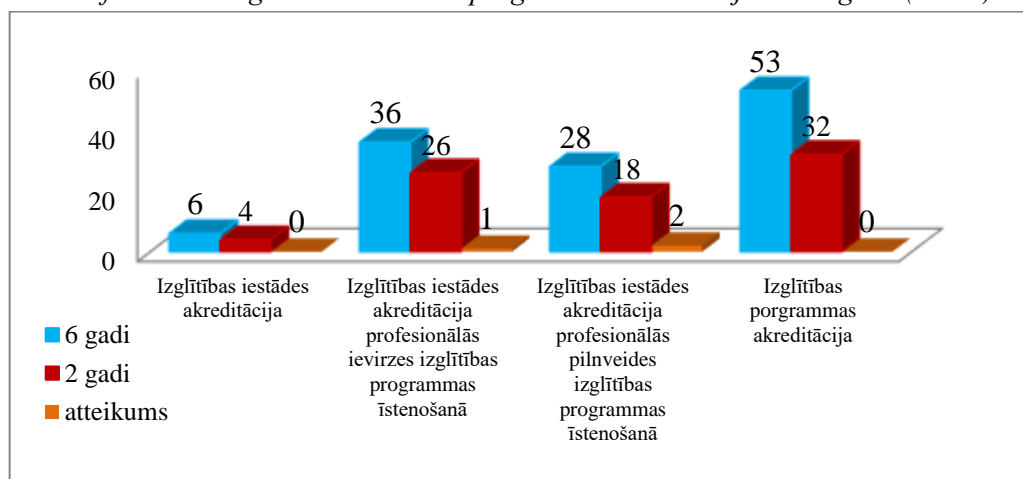
Profesionālās izglītības programmu akreditācija ar ekspertu komisiju

Latvijas profesionālajai izglītībai raksturīga izglītības iestāžu daudzveidība (profesionālā pamatskola, arodskola, profesionālā vidusskola, tehnikums un koledža, profesionālās tālākizglītības un pilnveides izglītības iestādes, profesionālās ievirzes izglītības iestādes) un plašs īstenoto profesionālās izglītības programmu klāsts. 2015. gadā turpinājās sāktās pārmaiņas: profesionālās izglītības pārstrukturizācija un profesionālās izglītības satura piemērošana tautsaimniecības nozaru izpētes rezultātiem, stājās spēkā grozījumi Izglītības likumā un Profesionālās izglītības likumā, par nozīmīgu sadarbības partneri konkurētspējīgas profesionālās izglītības nodrošināšanā kļuva pilsētu un novadu pašvaldības. Šos procesus sekmēja pilsētu, novadu un reģionu lomas palielināšanās izglītības un nodarbinātības jautājumos, kā arī profesionālās izglītības iestāžu nodošana pašvaldībām, profesionālās izglītības programmu īstenošana vispārējās izglītības iestādēs, pieaugušo izglītības pakalpojumu paplašināšanās.

2015. gadā kvalitātes dienests organizēja profesionālās izglītības iestāžu un profesionālās izglītības programmu kvalitātes vērtēšanu ar ekspertu komisiju, akreditējot 10 profesionālās izglītības iestādes, 193 profesionālās izglītības programmas, izglītības iestādes profesionālās ievirzes vai profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā, atsakot akreditāciju izglītības iestādēm 2 profesionālās pilnveides izglītības programmu un 1 profesionālās ievirzes izglītības programmas īstenošanā (skat. 9. tabulu un 13. attēlu).

13. attēls

Profesionālās izglītības iestāžu un programmu akreditācija 2015. gadā (skaits)

9. tabula

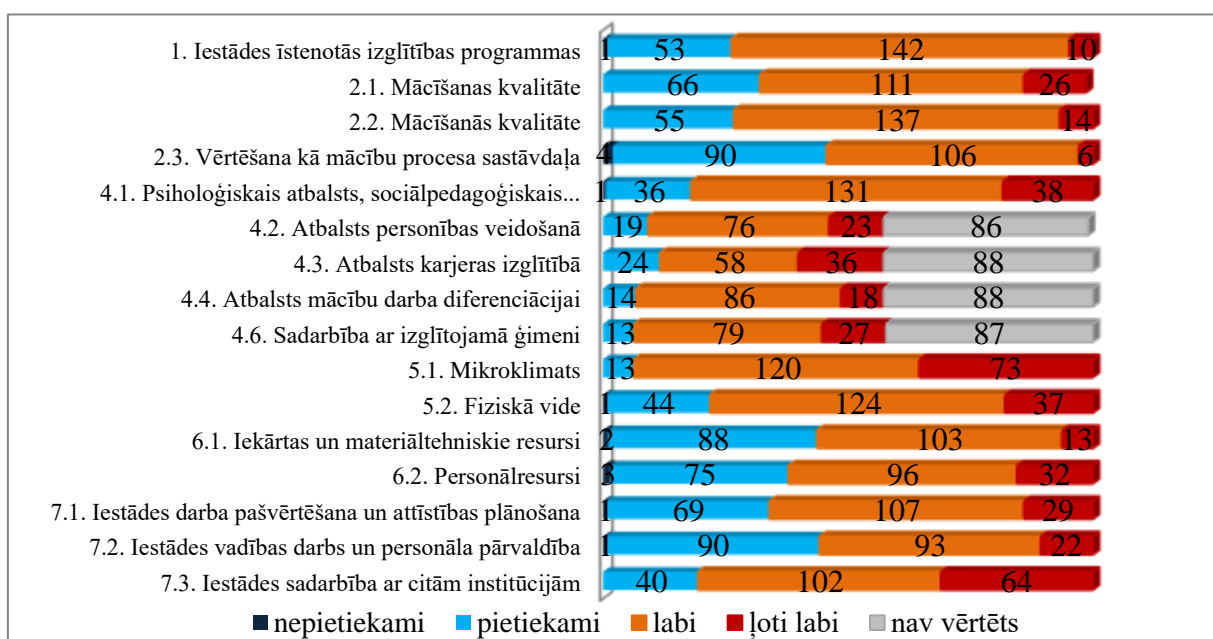
Profesionālās izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācija ar ekspertu komisiju 2015. gadā

Aktivitāte	Skaits
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācija	10
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācija profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā	46
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācija profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanā	62
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācijas atteikums profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā	2
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācijas atteikums profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanā	1
Profesionālās izglītības programmu akreditācija	85

Kā redzams 14. attēlā, vērtējumu “nepietiekami” izglītības iestādes visvairāk ieguvušas kritērijā “Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa” (4) un “Personālrесursi” (3). Kritērijā „Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība” gandrīz puse vērtējumu ir pietiekami un nepietiekami. Tomēr kopumā var secināt, ka, salīdzinot ar 2014. gadu, nepietiekamo vērtējumu skaits ir samazinājies. Vispozitīvāk izglītības iestādes novērtētas kritērijos “Mikroklimats” (193 gadījumos jeb 93% saņemts vērtējums “labi” un “ļoti labi”) un „Psiholoģiskais atbalsts, sociālpedagoģiskais atbalsts un izglītojamo drošības garantēšana (drošība un darba aizsardzība)” (169 jeb 22% saņemts vērtējums “labi” un “ļoti labi”).

14. attēls

Vērtējuma līmeņu sadalījums kritērijos izglītības iestāžu, profesionālās izglītības programmu un izglītības iestāžu akreditācijā profesionālās ievirzes vai profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā, 2015. gads

2015. gadā akreditācijas ekspertu komisijas sniegušas arī 1089 ieteikumus par nepieciešamiem uzlabojumiem. Var secināt, ka visvairāk ieteikumu sniegts kritērijos: „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” (146), „Mācīšanas kvalitāte” (115), Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība” (105) un „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa” (100).

Izglītības iestādēm, kuras īsteno profesionālās izglītības programmas, nepieciešams:

- aktualizēt izglītības programmas, t.sk. mācību priekšmetu vai kursu programmas atbilstoši normatīvo aktu prasībām, nozares attīstībai, t.sk. pašvaldības / plānošanas reģiona vajadzībām;
- savlaicīgi ievietot informāciju VIIS par izglītības iestādi, izglītības programmām, īstenošanas vietām (adresēm), pedagogiem u.c.;
- pilnveidot metodisko darbu, t.sk. dažādot mācību metodes atbilstoši izglītojamo spējām, personības attīstības vajadzībām, izglītības programmas satura prasībām un mācību priekšmeta vai kursa specifikai;
- motivēt izglītojamos mācīties, veicot preventīvos pasākumus mācību nodarbību kavējumu mazināšanai, pilnveidot audzināšanas pasākumus;
- analizēt izglītojamo sasniegumus ikdienas darbā, valsts pārbaudes darbos un profesionālās kvalifikācijas eksāmenos, plānot darbības izglītojamo mācību sasniegumu uzlabošanai;
- pilnveidot pašvērtēšanas un izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmas;
- savlaicīgi plānot izglītības iestādes pedagogu profesionālās kompetences pilnveidi;
- pilnveidot mācību līdzekļu bāzi;

- regulāri aktualizēt izglītības iestādes iekšējos normatīvos aktus un attīstības plānošanas dokumentu;
- uzlabot izglītības iestādes vadības darbu un personāla pārvaldību.

Par izglītības iestāžu darbību, kuras akreditētas uz 6 gadiem, akreditācijas ekspertu komisija ziņojumos norāda pozitīvo:

- izglītības iestādē ir nodrošināta savstarpēja cieņa, labvēlīga attieksme, izglītojamie un personāls jūtas komfortabli;
- izglītības iestāde organizē informatīvos pasākumus izglītojamajiem, potenciālajiem izglītojamajiem un viņu ģimenēm;
- izglītības iestādē ir sakārtota infrastruktūra, radīta mūsdienīga un pievilcīga mācību vide;
- prakšu īstenošanā izglītības iestādei ir izveidojusies laba sadarbība ar darba devējiem;
- izglītojamajiem, kuri apgūst profesionālās ievirzes programmas, ir nodrošinātas iespējas piedalīties dažādās reģiona, valsts un starptautiskajās sacensībās, konkursos, izstādēs u.c.;
- izglītības iestāde rūpējas par tās tēlu sabiedrībā.

Vērtējot izglītības iestāžu iesūtītos pārskatus par ieteikumu izpildi, var secināt, ka ekspertu komisijas ieteikumus atsevišķos gadījumos izglītības iestādes ir spējušas izpildīt, piesaistot ESF u.c. projektu finansējumu. Neizpildītie ieteikumi galvenokārt saistīti ar nepieciešamību piesaistīt papildu finansējumu, lai, piemēram, modernizētu materiāltehnisko bāzi, uzlabotu fizisko vidi. Ekspertu komisijas ieteikumi ļauj izglītības iestādēm pamatoti lūgt atbalstu dibinātājam izglītības iestādes darbības attīstībai. Izglītības iestādes, kas iesūtījušas pārskatus par ieteikumu izpildi, kā izpildītus atzīmējušas 68% ieteikumu, kā daļēji izpildītus – 26%, kā neizpildītus – 5%.

ESF projektu īstenošana

Kvalitātes dienests kā sadarbības partneris 2015. gadā turpināja dalību Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektā „Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana”, stiprinot sadarbību ar 12 nozaru ekspertu padomēm (NEP). Tostarp:

- 1) darbam akreditācijas ekspertu komisijās papildus esošajiem akreditācijas ekspertiem tika piesaistīti 20 jauni nozaru eksperti no darba tirgus vides;
- 2) turpināta ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenču novērtēšanas sistēmas aprobācija;
- 3) turpināta ekspertu sagatavošana akreditācijas ekspertuursos „Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšana”.

ESF projekta īstenošanas laikā kvalitātes dienestā sagatavoti un publiskoti vairāki būtiski metodiskie materiāli un vadlīnijas:

- 1) Metodiskie ieteikumi profesionālās izglītības un vispārējās izglītības iestāžu pašvērtēšanai sniedz atbalstu izglītības iestādēm pašnovērtējuma ziņojuma izstrādē un veido vienotu Latvijas profesionālo un vispārīzglītojošo izglītības iestāžu pārstāvju priekšstatu pašvērtēšanas procesu, kritērijiem, principiem.
- 2) Profesionālās izglītības akreditācijas ekspertu rokasgrāmata ir palīgs akreditācijas ekspertiem, kas piedalās profesionālās izglītības kvalitātes novērtēšanā, un veido vienotu ekspertu skatījumu uz profesionālās izglītības kvalitātes vērtēšanas procesu un kritērijiem.
- 3) Metodiskie ieteikumi izglītības iestādēm un eksaminācijas centriem „Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšana” sniedz atbalstu izglītības iestādēm un eksaminācijas centriem, kas iesaistīti ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanā, kvalifikācijas eksāmenu organizēšanā un pieņemšanā.

4) Informatīvais buklets pretendentiem „Ceļvedis ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanā” vienkāršā, shematiskā veidā atbild uz jautājumiem, kā cilvēks var panākt savas profesionālās kompetences atzišanu.

EQAVET – vienoto profesionālās izglītības kvalitātes novērtēšanas rādītāju ieviešanas koordinēšana

Kopš 2013. gada kvalitātes dienests darbojas kā EQAVET koordinācijas punkts Latvijā. Kvalitātes dienesta mērķis šajā jomā ir īstenot vienoto profesionālās izglītības kvalitātes novērtēšanas rādītāju ieviešanu profesionālajā izglītībā un profesionālajā tālākizglītībā.

Virzoties uz šo mērķi, 2015. gadā kvalitātes dienests 12. martā, 11. maijā un 5. novembrī organizēja semināru profesionālās izglītības iestāžu pārstāvjiem „Metodiskie ieteikumi profesionālās izglītības un vispārējās izglītības iestāžu pašvērtēšanai” par EQAVET indikatoru iestrādi izglītības kvalitātes vērtēšanas sistēmā.

Pārskata gadā kvalitātes dienests arī sagatavoja un publiskoja tīmekļa vietnē metodisko materiālu par EQAVET vadlīnijām profesionālās izglītības kvalitātes nodrošināšanas pamatjautājumos sistēmas līmenī. Materiālā iekļauta informācija par EQAVET kvalitātes ciklu un tā posmiem, izglītības kvalitātes nodrošināšanas sistēmas pamatelementiem, doti apraksti par ieteicamajām darbībām kvalitātes cikla posmu īstenošanai, kā arī raksturoti izglītības kvalitātes indikatori. Tas izstrādāts ESF projekta „Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana” ietvaros.

2015. gada 17. un 18. jūnijā Latvijā notika EQAVET 6. ikgadējais forums, kurā tikās Eiropas Savienības dalībvalstu profesionālās izglītības eksperti, lai izvērtētu paveikto, kā arī izvirzītu mērķus nākamajam, 2016. un 2017. gada darba posmam. Forumu organizēja Eiropas Komisija un EQAVET sekretariāts sadarbībā ar kvalitātes dienestu. Tajā piedalījās Eiropas Komisijas, EQAVET sekretariāta, Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centra (CEDEFOP), ES aģentūras „European Training Foundation”, kvalitātes dienesta, kā arī EQAVET dalībvalstu izglītības politikas veidotāju, EQAVET koordinatoru, Latvijas izglītības iestāžu un sociālo partneru pārstāvji.

Forumā tika pārrunāta EQAVET kritērijiem atbilstošas profesionālās izglītības iestāžu kvalitātes novērtēšanas sistēmas ieviešanas gaita Eiropas valstīs. Dalībnieki diskutēja par darba devēju lomu profesionālās izglītības kvalitātes novērtēšanas procesā un iespējām pilnveidot sadarbību ar darba devējiem, lai profesionālā izglītība spētu pielāgoties strauji mainīgā darba tirgus prasībām. Tāpat apsprieda iespējas, kā pilnvērtīgi un vispusīgi novērtēt tālmācības izglītības ieguves formā īstenoto izglītības programmu kvalitāti.

Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšana

2015. gadā ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas ceļā profesionālās kvalifikācijas apliecību ieguva 932 personas, no kurām 7 ieguva 2 profesionālās kvalifikācijas (skat. 10. tabulu).

Ar mērķi apzināt pretendentu motivāciju un apmierinātību ar pakalpojuma kvalitāti, kvalitātes dienests turpināja plānveidīgu piedalīšanos profesionālās kvalifikācijas eksāmenu novērošanā un pretendentu anketēšanā, piedaloties 6 profesionālās kvalifikācijas eksāmenos.

2015. gadā papildus jau esošajiem tika noslēgti 183 deleģēšanas līgumi ar 23 izglītības iestādēm, kas kopumā nodrošināja iespēju 47 profesionālās izglītības iestādēs īstenot ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu 159 profesionālajās kvalifikācijās.

2015. gadā deleģējumu saņēmušo izglītības iestāžu skaita pieaugums daļēji saistāms ar profesionālās izglītības kompetences centra statusa ieguves nosacījumiem izglītības iestādēm mākslas, mūzikas vai dejas jomā, kas paredz arī nodrošināt profesionālās kompetences novērtēšanu.

10. tabula.

Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas ceļā iegūtās profesionālās kvalifikācijas, 2015. gads

Profesionālā kvalifikācija	Profesionālās kvalifikācijas līmenis	Personu skaits
Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta ugunsdzēsējs glābējs	3	194
Metinātāji (t.sk. rokas lokmetinātājs, gāzmetinātājs, MMA, MAG, MIG, TIG)	2	181
Aprūpētājs	2	173
Sanitārtehnisko iekārtu montētājs	2	53
Valsts robežsardzes inspektors	3	49
Autoatslēdznieks	2	51
Frizieris	2	28
Elektrotehniķis	3	24
Grāmatvedis	3	23
Elektriķis	3	16
Automehāniķis	3	16
Ēku celtnieks	3	14
Pavārs	2	13
Autoelektriķis	3	12
Lauku īpašuma apsaimniekotājs	3	12
Lietvedis	2	11
Apdares darbu strādnieks	2	10
Auklis	3	10
Ēdināšanas pakalpojumu speciālists	3	10
Šuvējs	2	6
Lauksaimniecības tehnikas mehāniķis	3	5
Manikīra un pedikīra speciālists	2	5
Lokomotīvu saimniecības tehniķis	3	4
Viesmīlības pakalpojumu speciālists	3	4
Elektromontieris	2	4
Konditors	2	4
Apdares darbu tehniķis	3	2
Maizes un miltu izstrādājumu speciālists	3	2
Mežsaimniecības tehniķis	3	1
Dārznieks	3	1
Bārmenis	3	1

Koordinējot ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenču novērtēšanu, kvalitātes dienests 2015. gadā organizēja informatīvo semināru „Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas pieredze”, kurā piedalījās izglītības iestāžu atbildīgās amatpersonas, kā arī sadarbības partneru pārstāvji. Semināra dalībniekiem tika sniegti metodiski skaidrojumi par ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas aktuālajiem jautājumiem.

Lai nodrošinātu vienotu izpratni par profesionālās kompetences novērtēšanas procesu, 2015. gadā kvalitātes dienests izstrādāja metodiskos ieteikumus izglītības iestādēm un eksaminācijas centriem

„Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšana”, kā arī informatīvo bukletu pretendentiem „Ceļvedis ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanā”. Minētie materiāli tiek izsniegti interesentiem un ir ievietoti kvalitātes dienesta tīmekļa vietnē.

Kursu organizēšana

Viena no kvalitātes dienesta prioritātēm ir daudzpusīgs atbalsts izglītības procesa dalībniekiem, t. sk. izglītības iestāžu vadītājiem un izglītības kvalitātes vērtēšanas ekspertiem.

Sniedzot minēto atbalstu, kvalitātes dienests pārskata periodā turpināja 2014. gada nogalē sāktu profesionālās kompetences pilnveides 72 stundu programmas “Izglītības iestādes vadītāju līderības veicināšana izglītības kvalitātes nodrošināšanai izglītības iestādēs” īstenošanu. 2015. gadā apliecības par profesionālās kompetences pilnveides programmas apguvi saņēma vai programmas apguvi sāka vairāk nekā 100 izglītības pārvalžu / nodaļu pārstāvji un izglītības iestāžu vadītāji no Jelgavas un Liepājas, kā arī Jelgavas, Ozolnieku, Dobeles, Auces, Tērvetes, Aizputes, Grobiņas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vaiņodes, Ikšķiles, Salaspils, Carnikavas, Siguldas, Garkalnes, Olaines un Ķekavas novadiem.

2015. gadā kvalitātes dienests arī sāka piedāvāt profesionālās kompetences 36 stundu pilnveides programmu pirmskolas izglītības iestāžu vadītājiem. Kursus apmeklēja 29 Jelgavas pilsētas, Jelgavas, Ozolnieku novada pirmskolas izglītības iestāžu vadītāji.

Ar mērķi nodrošināt vienotas izpratnes veidošanu par izglītības iestādes darbības kvalitātes vērtēšanas pamatprincipiem normatīvajos aktos noteiktajās jomās un kritērijos, kā arī novērtējuma līmeņiem un to piemērošanu izglītības kvalitātes vērtēšanā, kvalitātes dienests 2015. gadā organizēja kursus arī vispārējās izglītības un profesionālās izglītības akreditācijas ekspertiem.

Lai pilnveidotu vispārējās izglītības kvalitātes novērtēšanu Latvijā un veicinātu skolu sadarbību ar augsta līmeņa izglītības jomas profesionāļiem, kvalitātes dienests 2015. gada novembrī nolēma paplašināt vispārējās izglītības akreditācijas ekspertu loku, aicinot pieteikties augstskolu pedagoģijas programmu mācībspēkus, nevalstisko organizāciju pārstāvjus un skolu direktorus, kas vēlētos kļūt par akreditācijas ekspertiem vispārējā izglītībā. Kvalitātes dienests arī īstenoja kursus 3 grupām jauno un jau esošo akreditācijas ekspertu (kopumā – 45 ekspertiem), pilnveidojot viņu zināšanas par izglītību regulējošiem normatīvajiem aktiem, izglītības iestādes darbības un izglītības programmu kvalitātes vērtēšanu un komunikāciju izglītības iestādēs.

Tika organizēti kursi arī profesionālās ievirzes izglītības iestāžu un programmu akreditācijas ekspertiem mūzikā un mākslā, kā arī sportā. Apliecības par kursu beigšanu, kas ļauj piedalīties atbilstošo izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācijā, saņēma 26 mūzikas un mākslas jomas eksperti un 22 sporta jomas eksperti.

Kompetences darbam profesionālās izglītības akreditācijas ekspertu komisijās kursus „Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšana” apguva arī 51 nozaru padomju deleģētais eksperts. Savukārt 21 profesionālās izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācijas ekspertu komisiju vadītājs prasmes akreditācijas ekspertu komisiju vadīšanā varēja uzlabot kvalitātes dienesta organizētos kursus „Aktualitātes profesionālās izglītības akreditācijas ekspertu komisijas vadīšanā ieviešot Eiropas kvalitātes nodrošināšanas ietvarstruktūras profesionālajā izglītībā un profesionālajā tālākizglītībā (EQAVET) rādītājus”.

2.2.4. Uzraudzība

Iesniegumu izskatīšana

2015. gadā kvalitātes dienesta Uzraudzības departaments (UD) saņēma 570 iesniegumus par 1089 problēmjaudājumiem (iesniegumos bieži minēti vairāki jautājumi). Salīdzinot ar 2014. gadu iesniegumu skaits samazinājies par 24,6%, bet problēmjaudājumu skaits – par 41%. Šāds samazinājums pamatojams gan ar izglītības tiesiskuma uzlabošanu, gan sabiedrības informētības palielināšanu, gan ar to, ka UD telefoniski un elektroniski kopumā sniedzis 1272 konsultācijas. 2015. gadā no minētajiem 1089 problēmjaudājumiem 467 gadījumos iesniegumā minētā informācija par normatīvo aktu pārkāpumiem apstiprinājās.

Analizējot saņemtos iesniegumus, var secināt:

- visbiežāk iesniegumus iesniedz izglītojamo vecāki;
- visvairāk iesniegumos minētas vispārējās izglītības iestādes, kas atrodas republikas pilsētās (it sevišķi Rīgā);
- visbiežāk iesniegumos minēti jautājumi saistībā ar izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanu, izglītojamo drošību, izglītības nodrošināšanu izglītojamajiem ar speciālajām vajadzībām, pedagoģu izglītības un profesionālās kvalifikācijas atbilstību normatīvo aktu prasībām u.c.

Iesniegumu izskatīšanas rezultāti

Kvalitātes dienests 348 gadījumos ir nosūtījis iesniedzējiem rakstisku skaidrojumu par iespējamiem iesniegumā minētās problēmas risināšanas veidiem. Sniegtas arī 1272 telefoniskas vai elektroniskas konsultācijas. Saistībā ar iesniegumos minētajiem faktiem, kvalitātes dienests veicis pārbaudes 452 izglītības iestādēs.

Konstatējot pārkāpumus, kvalitātes dienesta UD uzdeva tos novērst un veikt nepieciešamās darbības, lai pārkāpumus turpmāk nepieļautu, kā arī par uzdotā izpildi informēt kvalitātes dienestu. Pēc informācijas saņemšanas, kvalitātes dienesta UD veica pēcpārbaudi, lai pārlicinātos, ka uzdevumi pilnībā izpildīti un pārkāpumi novērsti.

2015. gadā pārbauzu rezultātā ir sāktas 20 administratīvā pārkāpuma lietvedības, no kurām 1 izbeigta, bet 19 gadījumos pieņemts lēmums par soda piemērošanu. Soda piemērošana ir uzskatāma par ārkārtas sankciju, ko atbilstoši pastāvošajai administratīvo sodu piemērošanas koncepcijai kvalitātes dienests piemēro tikai gadījumos, kad personu rīcības vai bezdarbības rezultātā ir iestājušās nenovēršamas sekas. Pārskata periodā pārsūdzēti 2 lēmumi administratīvo pārkāpumu lietās. Abos gadījumos kvalitātes dienesta lēmums atstāts spēkā.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, samazinājies uzsākto administratīvā pārkāpuma lietvedību skaits un lēmumu par soda piemērošanu skaits. 2013. gadā tika ierosinātas 27 administratīvā pārkāpumu lietas un pieņemti 23 lēmumi par administratīvo sodu, bet 2014. gadā – ierosināta 31 administratīvā pārkāpuma lieta un uzlikti 28 sodi.

Izglītojamo drošības uzraudzība izglītības iestādēs

Viens no kvalitātes dienesta darbības prioritārajiem virzieniem ir rūpes par izglītojamo drošību izglītības iestādēs. Lai atbalstītu izglītības iestāžu vadītājus drošas vides veidošanā izglītības iestādē, kvalitātes dienests 2015. gadā izstrādāja un ievietoja tīmekļa vietnē anketu “Izglītības iestādes darbiniekiem noteikto ierobežojumu izvērtējums” un rīcības shēmu par to, kā veidojams iekšējais normatīvais akts par izglītojamo vecākiem un citām personām saistošu uzturēšanās kārtību izglītības iestādē.

Ar izglītojamo drošību un vardarbību 2015. gadā bija saistīti 20,5 % no kopējā iesniegumu skaita (salīdzinājumam – 2014.gadā – 14,4%), t.sk. 50,4% no šiem iesniegumiem bija saistīti ar izglītojamo drošību izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos, bet 49,6% – ar vardarbību izglītības iestādēs (izskatīšana piekrišā Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai), tajā skaitā:

- vardarbība pret skolēniem – 69%;
- vardarbība skolēnu starpā – 29,3%;
- vardarbība pret pedagogu – 1,7%.

Veicot pārbaudes par drošību izglītības iestādēs, konstatēti gan pozitīvi, gan negatīvi aspekti izglītības iestādes rīcībā.

Pozitīvais. Gandrīz visās vērtētajās izglītības iestādēs:

- Izstrādāti iekšējās kārtības noteikumi un drošības noteikumi;
- Skolēni un vecāki tiek ar tiem iepazīstināti;
- Notiek izglītojoši pasākumi par drošību;
- Pieejama informācija par neatliekamo dienestu izsaukšanu, evakuāciju;
- Noteikti atbildīgie pedagogi par drošību.

Negatīvais. Bieži iekšējās kārtības noteikumos nav noteikta:

- izglītojamā rīcība gadījumā, ja viņš kādas personas rīcībā saskata draudus savai vai citu drošībai;
- izglītības iestādes vadītāja rīcība gadījumos, kad tiek konstatēta fiziska vai emocionāla vardarbība pret izglītojamo.

Nemot vērā lielo iesniegumu skaitu, kvalitātes dienests 2015. gada beigās rīkoja sanāksmi par skolēnu drošību ar nevalstisko organizāciju, Izglītības un zinātnes ministrijas, Latvijas Republikas tiesībsarga, Rīgas domes, Rīgas pašvaldības policijas, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas un Valsts policijas pārstāvju piedalīšanos.

Sanāksmē pārrunātās tēmas:

- izglītības iestāžu darbinieku mācības par rīcību vardarbības gadījumu novēršanai;
- par atbalsta personāla nodrošināšanu visās izglītības iestādēs;
- par pašvaldības policijas darbinieku klātbūtni izglītības iestādēs;
- par kompetento iestāžu savlaicīgu informēšanu par vardarbības gadījumiem izglītības iestādēs;
- par vecāku atbildības pastiprināšanu;
- par atbalsta personāla sadarbību ar izglītojamo vecākiem;
- par preventīva rakstura pasākumu rīkošanu izglītības iestādēs, piemēram, reidu rīkošanu sadarbībā ar Valsts policiju.

2.3. Veiktie un pasūtītie pētījumi

Pārskata gadā Izglītības kvalitātes valsts dienests strādājis pie 5 analītiskām un prakses izpētēm. Katras izpētes rezultātā tika sagatavots ziņojums, kurā izdarīti secinājumi un sniegti ieteikumi normatīvo aktu, izglītības politikas un izglītības iestāžu vadības prakses pilnveidei. Ziņojumi iesniegti Izglītības un zinātnes ministrijai un citām ieinteresētajām iestādēm. Vairāki ziņojumi arī publiskoti kvalitātes dienesta tīmekļa vietnes sadaļā “Publikācijas” un “Analītiskās izpētes”.²

² Ar ziņojumiem par kvalitātes dienesta veiktajām izpētēm var iepazīties kvalitātes dienesta [tīmekļa vietnē](#).

Analītiskā izpēte „Pilsoniskās vērtības mācību un audzināšanas procesā vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs Latvijā”

Izpētes mērķis bija apkopot informāciju par pilsonisko vērtību iekļaušanu mācību un audzināšanas procesā vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs Latvijā. Izpētes laikā tika anketēti 119 pašvaldību pārstāvji, 52 vispārējās izglītības iestāžu vadītāji, 1163 pedagogi un 2851 izglītojamais no 52 vispārējās izglītības un 9 profesionālās izglītības iestādēm.

Būtiskākie izpētes rezultātā izdarītie secinājumi bija šādi:

- 1) Pilsoniskā izglītība tiek īstenota visās pētītājās izglītības iestādēs, tomēr izpratne par to un tās vērtībām ir dažāda. Nevienā no analizējamajām grupām nebija vienotas izpratnes, kas ir pilsoniskā izglītība, kādi mērķi tai jāsasniedz, kā arī kāds ir tās saturs. Kopumā var identificēt trīs atbildes, kuras visbiežāk ir snieguši pašvaldību pārstāvji un izglītības iestāžu vadītāji savās anketās: demokrātijas pamatu apguve, ietverot pilsonisko līdzdalību, kultūrvēsturiskā identitāte un piederības sajūta;
- 2) Izglītojamie vislabāk no visām aptaujāto grupām izprot, kas ir pilsoniskās vērtības. Visaugstāk viņi vērtē cilvēktiesības, valsts valodu, brīvību un atbildību. Pašvaldības kā svarīgāko ir minējušas patriotismu, kam seko pilsoniskā līdzdalība;
- 3) Būtiska pilsoniskās un arī patriotiskās audzināšanas daļa ir atceres dienām veltītu pasākumu organizēšana izglītības iestādēs;
- 4) Atbildot uz jautājumu, kādās nacionāla mēroga patriotiskajās organizācijās darbojas izglītojamie, lielākais pašvaldību, izglītības iestāžu vadītāju un pedagogu skaits norādīja, ka tā ir Jaunsardze.

Izpētes nobeigumā sniegti vairāki ieteikumi, t.sk.:

- 1) Valstī ir jāveido vienota izpratne par pilsoniskās izglītības, pilsoniskās audzināšanas, patriotisma būtību, to mērķiem un uzdevumiem, kā arī par tiem atbilstošām vērtībām;
- 2) Izglītības iestādēm audzināšanas darba plānos gan iestādes, gan klašu / grupu līmenī ir jāorientējas uz pilsonisko vērtību veidošanu, kas izpaužas izglītojamo attieksmēs un darbībā, izmantojot iespējas iesaistīties valsts un pašvaldību, kā arī nacionāla mēroga patriotisku organizāciju rīkotos pasākumos.

Analītiskā izpēte „Bilingvālā izglītība augstākās izglītības iestādēs Latvijā”

Analītiskās izpētes mērķis bija apkopot informāciju par bilingvālā izglītības īstenošanas pieredzi un problēmām augstākās izglītības iestādēs Latvijā. Analītiskā izpēte notika 15 augstākās izglītības iestādēs un tās ietvaros notika augstākās izglītības iestāžu pārstāvju anketēšana un intervēšana.

Izpētes rezultātā tika sagatavots ziņojums, kurā sniegti ieteikumi bilingvālās izglītības procesa augstākās izglītības iestādēs pilnveidošanai.

Analītiskā izpēte „Nacionālā identitāte un sabiedrības saliedētība pamatizglītībā un vidējā izglītībā Latvijā”

Analītiskās izpētes mērķis bija apkopot un izanalizēt informāciju par nacionālās identitātes un sabiedrības saliedētības procesa norisi izglītības iestādēs, lai sniegtu ieteikumus mācību un audzināšanas darba pilnveidošanai. Izpēte notika 50 izglītības iestādēs, tai skaitā 45 vispārējās izglītības iestādēs un 5 profesionālās izglītības iestādēs. Tika anketēti 41 izglītības iestāžu vadītāji, 527 pedagogi.

Izpētes rezultātā tika sagatavots ziņojums, kurā sniegti ieteikumi par nepieciešamo atbalstu izglītības iestādēm mācību un audzināšanas darba kvalitātes uzlabošanai.

Prakses izpēte par izglītības iestādēs neregistrētiem obligātā izglītības vecuma bērniem

2015. gada janvārī tika veikta prakses izpēte par obligātā izglītības vecuma bērniem, kuri nav reģistrēti nevienas izglītības iestādes sarakstā. Informāciju par izpētes rezultātiem var lasīt šī pārskata nodaļā „Obligātā izglītības vecumā esošo bērnu uzskaitē”.

Prakses izpēte „Vispārējās izglītības un profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo kavējumi un rīcība to novēršanai”

Izpētes laikā ar mērķi apzināt un analizēt neattaisnoto mācību stundu/nodarbību kavējumu daudzumu 2013./2014. mācību gada otrajā semestrī un 2014./2015. mācību gadā līdz 1.martam, problēmas, ar kurām pašvaldības saskaras neattaisnoto kavējumu uzskaitē un novēršanā, kā arī apkopot pašvaldību priekšlikumus par iespējam pilnveidot izglītojamo kavējumu apzināšanu un novēršanu tika aptaujātas 119 pašvaldības.

Galvenie, izpētes rezultātā tika izdarīti secinājumi: pēc pašvaldību sniegtās informācijas semestrī kavē no 1–1,2% no kopējā izglītojamo skaita pamatizglītības programmās, 2–3,5% no kopējā izglītojamo skaita vispārējās vidējās izglītības programmās un 3,8–4,5% profesionālās izglītības programmās; visvairāk neattaisnoto kavētāju visos trīs semestros kopā ir Liepājā (1615), Rīgā (1031) un Valmierā (862); pašvaldībās pastāv problēmas neattaisnoto kavējumu uzskaitē un novēršanā; efektīvu darbu kavējumu novēršanā veic pašvaldību veidotās starpinstitucionālās komisijas.

Izpētes rezultātā tika sniegti arī priekšlikumi, t.sk. nodrošināt resursus neattaisnoti kavējošo izglītojamo nepārtrauktam monitoringam ne tikai no pašvaldību, bet arī valsts līmenī, tai skaitā datu par neattaisnotiem kavējumiem ievadīšanu VIIS; sagatavot normatīvo aktu grozījumus, lai varētu monitorēt arī pilngadīgu personu neattaisnotos izglītības iestādes kavējumus un arī izglītojamo apmeklējumu, ja viņi iegūst izglītību tālmācības formā. Svarīgi ir arī veicināt pašvaldību savstarpējo sadarbību un pieredzes apmaiņu saistībā ar neattaisnotu kavējumu uzskaiti un novēršanu

2.4. Publiskie pakalpojumi

Izglītības kvalitātes valsts dienests publiskā un privātā sektora pārstāvjiem nodrošina virkni pakalpojumu, par kuriem informācija pieejama kvalitātes dienesta [tīmekļa vietnes attiecīgajā sadaļā](#):

- izglītības iestāžu, citu Izglītības likumā noteikto institūciju, zinātnisko institūciju reģistrācija, izglītības un zinātnisko institūciju reģistru uzturēšana. Reģistrācija ir bezmaksas pakalpojums;
- bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrācija. Reģistrācija ir bezmaksas pakalpojums;
- izglītības programmu licencēšana un licenču izsniegšana, tai skaitā licenču nomaiņa (izņemot interešu izglītības, pieaugušo neformālās izglītības un augstākās izglītības programmas). Licencēšana ir bezmaksas pakalpojums;
- izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas akreditācija, kā arī akreditācijas lapu nomaiņa (izņemot pirmsskolas, interešu, pieaugušo neformālās un augstākās izglītības programmas un iestādes);
- ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas nodrošināšana un koordinēšana, deleģējot akreditētai izglītības iestādei vai akreditētam eksaminācijas centram tiesības novērtēt ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenci;
- pedagoga privātprakses uzsākšanas sertifikātu izsniegšana. Šī sertifikāta izsniegšana ir bezmaksas pakalpojums;
- iepriekš sodīto personu izvērtēšana;
- izglītības, zinātnes un sporta uzraudzība. Izglītības kvalitātes valsts dienests uzrauga normatīvo aktu ievērošanu, veicot pārbaudes un izskatot privātpersonu iesniegumus.

2.5. Novērtējums par stratēģijas ieviešanu, pārskats par iestādes darbības uzlabošanu, pretkorupcijas pasākumi

Izglītības kvalitātes valsts dienests savu darbību ir plānojis un īstenojis, ievērojot attīstības plānošanas dokumentos, Ministru kabineta un Izglītības un zinātnes ministrijas uzdevumos, kā arī kvalitātes dienesta 2015. gada darba plānā noteikto, par savas darbības prioritāti izvirzot izglītības kvalitātes pašvērtēšanas pilnveidi un akreditācijas ekspertu kompetences paaugstināšanu, EQAVET pasākumu nodrošināšanu un indikatoru ieviešanu, izglītības kvalitātes monitoringa īstenošanu, kā arī atbalstu izglītības iestāžu vadības darba pilnveidei.

Kvalitātes dienesta darbu pārskata periodā noteica vairāki plānošanas dokumenti. Pirmkārt, Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014.–2020. gadam īpaša uzmanība pievērsta iekļaujošai izglītībai, izglītības kvalitātei, profesionālās izglītības attīstībai, karjeras izglītības sistēmas attīstībai, izglītības iestāžu optimizācijai.

Otrkārt, pamatojoties uz Nacionālo attīstības plānu, izstrādātas „Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014–2020. gadam”. Viens no Izglītības attīstības pamatnostādņu rīcības virzieniem ir „Izglītības kvalitātes vērtēšanas sistēmas pilnveide”, kurā plānots turpināt izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes novērtēšanas sistēmas attīstību, pilnveidot izglītības kvalitātes novērtēšanas metodiku, veikt ārēju vērtēšanu izglītības iestādēs un nodrošināt nepārtrauktu akreditācijas ieteikumu monitoringu, palielinot to iestāžu skaitu, kuras ir iesaistītas kvalitātes monitoringa ieviešanā, uzlabojot esošās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas vai piedāvājot jaunus, inovatīvus risinājumus. Ar informāciju par kvalitātes dienesta darbu pie izglītības programmu kvalitātes novērtēšanas sistēmas un akreditācijas ieteikumu monitoringa var iepazīties pārskata nodaļā „Izglītības kvalitātes novērtēšana un nodrošināšana”.

Pildot „Deklarācijā par Laimdotas Straujumas vadītā ministru kabineta iecerēto darbību” sadaļas „Tautsaimniecības izaugsme” apakšsadaļā „Izglītība, zinātne un inovācija, sports” norādīto uzdevumu „Īstenojam pasākumus pārejai uz obligātu vidējo – vispārējo vai profesionālo – izglītību”, kvalitātes dienests īstenojis monitoringu par izglītības iestādēs neregistrētiem obligātā izglītības vecuma bērniem, kā arī veicis prakses izpēti „Vispārējās izglītības un profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo kavējumi un rīcība to novēršanai”, lai konstatētu biežāk sastopamos mācību kavējumu iemeslus, kas veido priekšlaicīgas mācību pamešanas riskus (skat. nodaļu „Veiktie un pasūtītie pētījumi”).

Lai gatavotos pārejai uz obligātu vidējo izglītību, 2015. gadā sākusies gatavošanās 8.3.4.specifiskā atbalsta mērķa “Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” projekta izstrādei. Tika sagatavots un 2015. gada 5. novembrī Valsts sekretāru sanāksmē izsludināts konceptuālais ziņojums “Par politikas alternatīvu veidošanu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas problēmas risināšanai, lai nodrošinātu 8.3.4.specifiskā atbalsta mērķa “Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” ieviešanu”.

Lai īstenotu valdības rīcības plānā iekļauto pasākumu „Nodrošināt visaptverošu izglītības kvalitātes monitoringa īstenošanu vispārējā izglītībā, t.sk. izglītības iestāžu darbības kvalitātes nodrošināšana kvalitātes novērtēšanas kritērijā „Atbalsts karjeras izglītībā” izpildē”, 2015. gada 18. maijā tika apstiprināti kvalitātes dienesta iekšējie noteikumi „Grozījumi Izglītības kvalitātes valsts dienesta 2011. gada 24. maija iekšējos noteikumos Nr.5 „Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanas metodika””, izsakot kvalitātes novērtēšanas kritēriju „Atbalsts karjeras izglītībā” jaunā redakcijā. Kvalitātes dienests arī organizēja mācības, kuras apmeklēja 287 profesionālās izglītības akreditācijas eksperti – nozaru ekspertu padomju pārstāvji. Tika

arī sagatavots ziņojums par profesionālās un vispārējās izglītības iestāžu darbības un vispārējās un profesionālās izglītības programmu īstenošanas kvalitātes novērtēšanas rezultātiem 2014. gadā.

Pildot uzdevumu „Atbalstīsim interešu izglītību un mūžizglītību profesionālajai karjeras ievirzei, iedzīvotāju darba produktivitātes pieaugumam, kvalitatīvai brīvā laika pavadīšanai un talantu attīstībai” attīstīts ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas process, veidota sadarbība ar Nozaru ekspertu padomēm, nozaru profesionālajām organizācijām un apvienībām.

Kvalitātes dienesta darbībā ir būtiski nodrošināt lēmumu pieņemšanas objektivitāti un novērst iespējamus interešu konfliktus. 2015. gada sākumā tika apstiprināts „Izglītības kvalitātes valsts dienesta pretkorupcijas pasākumu plāns 2015.–2017. gadam”, kurā apzinātas kvalitātes dienesta personāla iespējamās interešu konflikta situācijas, uzskaitītas korupcijas riska zonas, aprakstīta korupcijas risku novērtēšana un vadība. Kvalitātes dienesta personāls tika informēts par rīcību ietekmēšanas vai interešu pārstāvēniecības / lobēšanas gadījumos, nepieciešamo rīcību, sastādot pārbaudes aktu, pieņemot lēmumu un izskatot administratīvā pārkāpuma lietu. Pretkorupcijas pasākumu plānā uzsvērta nepieciešamība precīzi fiksēt lēmumu pieņemšanas procesu, uzskaitīti faktori, kas bez personas godīguma attur kvalitātes dienesta personālu no koruptīvas rīcības, apskatīta ētiska rakstura jautājumu risināšanas kārtība. Lai organizētu un uzraudzītu pretkorupcijas pasākumu plāna ieviešanu 2015. gadā, kvalitātes dienestā tika arī izveidota Pretkorupcijas risku novērtēšanas komisija trīs cilvēku sastāvā.

Kvalitātes dienesta darbības pārredzamība un sadarbība ar ieinteresētajām pusēm tiek veicināta, regulāri sniedzot informāciju dienesta tīmekļa vietnē un plašsaziņas līdzekļos. Labas prakses apkopošana atspoguļojas arī kvalitātes dienesta sagatavotajos atbalsta materiālos izglītības iestādēm.

III. PERSONĀLS

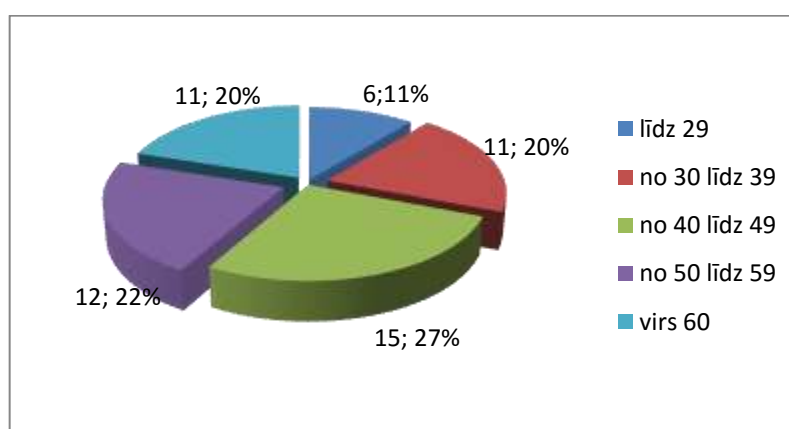
3.1. Amata vietas un nodarbināto skaits un sastāvs

Atbilstoši 2014. gada 8. decembrī apstiprinātajam amata vietu sarakstam, kvalitātes dienestā 2015. gadā bija 65 amata vietas, t.sk. 32 ierēdņa amata vietas un 33 darbinieka amata vietas.

2015. gada 31. decembrī kvalitātes dienestā strādāja 55 nodarbinātie (42 sievietes un 13 vīrieši), t.sk. 27 ierēdņi un 26 darbinieki. 3 nodarbinātie atradās bērna kopšanas atvaļinājumā. 2015. gada 31. decembrī visvairāk nodarbināto – 15 – bija vecumā no 40 līdz 49 gadiem, 12 – vecumā no 50 līdz 59 gadiem, 11 – vecumā no 30 līdz 39 gadiem, 11 nodarbinātie vecumā virs 60 gadiem, 6 – vecumā līdz 29 gadiem (skat. 15. attēlu).

15. attēls

Nodarbināto skaits pa vecuma grupām

Personāla izglītība 2015. gada 31. decembrī bija šāda:

- 5 nodarbinātie ar doktora grādu;
- 35 nodarbinātie ar maģistra grādu (15 no tiem – profesionālais maģistra grāds);
- 4 nodarbinātie ar bakalaura grādu (2 no tiem – profesionālais bakalaura grāds);
- 6 nodarbinātie ar augstāko izglītību (no tiem 1 – pirmā līmeņa augstākā);
- 3 nodarbinātie – ar profesionālo vidējo izglītību,
- 2 nodarbinātie ar vidējo izglītību.

Kvalitātes dienesta personāls nemitīgi pilnveidojas un paaugstina savu izglītības līmeni. Pirmā līmeņa augstākās izglītības studiju programmā mācās 1 darbinieks, 5 – doktora studiju programmās.

3.2. Personāla kustība

Kvalitātes dienests 2015. gadā izsludināja un organizēja 4 amata konkursus uz vakantajām civildienesta ierēdņa amata vietām. Uz izsludinātajiem amatiem kopskaitā pieteicās 65 pretendenti, 2 konkursi beidzās bez rezultāta, konkursa komisija ieteica iecelt valsts civildienesta ierēdņa amatos 2 pretendētus.

2015. gadā amata pienākumus kvalitātes dienestā sāka pildīt 6 nodarbinātie, t.sk. 4 – darbinieka amata pienākumus un 6 – valsts civildienesta ierēdņa amata pienākumus (no tiem 1 atgriezās no bērna kopšanas atvaļinājuma). Ierēdņa statuss tika piešķirts diviem nodarbinātajiem.

Civildienesta attiecības 2015. gadā pārtraukuši 2 ierēdņi. Darba tiesiskās attiecības 2015. gadā izbeigtas ar 5 darbiniekiem.

Lielākā daļa no atbrīvotajiem (4) kvalitātes dienestā bija nostrādājusi mazāk par 2 gadiem; 2 nodarbinātie – vairāk nekā 5 gadus (1 no tiem – vairāk nekā 10 gadus); 1 – civildienesta ierēdņa amata pienākumus kvalitātes dienestā pildīja vairāk nekā 20 gadus.

Kvalitātes dienesta personāla darba izpildes novērtēšana tiek veikta e-vidē – valsts informācijas sistēmā „Novērtēšanas elektroniskās veidlapas informācijas sistēma” (NEVIS). 2015. gadā pirms pārbaudes laika beigām ar sekmīgu vērtējumu tika novērtēti 7 nodarbinātie (tai skaitā ar “labi” – 4, “ļoti labi” – 2, “jāpilnveido” – 1. No 2015. gada janvāra līdz martam darba izpildes novērtēšana par 01.01.2014. – 31.12.2014. gada periodu veikta 44 nodarbinātajiem. 20% nodarbināto saņēmuši vērtējumu „teicami” (9); 55 % – „ļoti labi” (24), 20% – labi (9) un 5 % – „jāpilnveido” (2).

Kvalitātes dienesta nodarbinātie profesionālās zināšanas un iemaņas pilnveidoja Valsts administrācijas skolas organizētajos kvalifikācijas paaugstināšanasursos, t.sk. “Interesu konflikta novēršana un valsts amatpersonu profesionālā ētika” (8), atklātajās lekcijās (“Supervīzija efektīvai vadībai un profesionālai izcilībai”, “Realitāte virtuālajā vidē – 2015”, “Modernas prezentācijas metodes valsts pārvaldes ikdienā”), kā arī apmeklējot informatīvās pēcpusdienas par valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības jautājumiem (16).

Atskaites periodā kvalitātes dienesta nodarbinātie izmantoja iespēju apgūt profesionālās kvalifikācijas pilnveides izglītības programmu par speciālajām zināšanām bērnu aizsardzības jomā, ko kvalitātes dienests organizēja iekšējo mācību ietvaros (25) un Latvijas Pašvaldību mācību centrā (6).

Atsevišķi nodarbinātie aktīvi piedalījās starptautiskās konferencēs, semināros, projektos, diskusijās, un mācībās, tajā skaitā:

- Eiropas Savienības Erasmus+ 2015. gada darba programmas ECVET aktivitātes mācību seminārā “Improving Mobility with ECVET”, kas notika ar Valsts izglītības attīstības aģentūras atbalstu;
- 8. Starptautiskajā zinātniskajā konferencē “Pedagoģija: teorija un prakse. Pedagoģija – attīstības sadarbībai” Liepājas Universitātē;
- Projekta “Goerudio – mācīšanās procesa vadība pedagoģijas zinātnē” noslēguma konferencē “Forward to comprehension room” Rīgas Valsts tehnikumā,
- Konferencē un diskusijās „Ilgspējīga un konkurētspējīga profesionālā izglītība: sasniegumi un jauni mērķi” Augstākās izglītības centrā.
- Darba grupu sanāsmēs un mācībās saistībā ar centralizētās resursu vadības sistēmas “Horizon” ieviešanu;
- Konsultāciju centra LETIJA seminārā “Viss par nodokļiem budžeta iestādēm un to kapitālsabiedrībām”;
- Valsts izglītības satura centra īstenotajā programmā “Bērnu nometņu organizēšanas un vadīšanas kompetenču pilnveide”;
- Forumā “Izglītība krustcelēs: iespējas un izvēle”;
- Pēc savas iniciatīvas civildienesta ierēdņi arī apguva Latvijas Universitātes atbalstīto Open Minded tiešsaistes kursu “Argumentācija un kritiskā domāšana”, kā arī pedagogu profesionālās kompetences pilnveides programmas.

IV. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

4.1. Sabiedrības informēšana un izglītošana

Kvalitātes dienests aktīvi veido komunikāciju ar visām izglītībā iesaistītajām sabiedrības grupām. Vecākiem, pedagogiem, skolēniem un studentiem, izglītības iestāžu, pašvaldību un valsts institūciju pārstāvjiem regulāri tiek sniegtas personiskas, rakstiskas un telefoniskas konsultācijas par kvalitātes dienesta kompetences jautājumiem. Izglītības iestāžu vadītāju un dibinātāju, kā arī pašvaldību izglītības speciālistu izglītošana turpinās kvalitātes dienesta organizētajos profesionālās kompetences pilnveidesursos, noris akreditācijas ekspertu izglītošanasursos un semināros (par profesionālās pilnveides programmas īstenošanu un akreditācijas ekspertu izglītošanu sīkāku informāciju skat. nodaļā “Izglītības kvalitātes novērtēšana un nodrošināšana”).

Lai informētu sabiedrību, kvalitātes dienesta vadība un speciālisti 2015. gadā tāpat kā iepriekšējā pārskata periodā aktīvi sadarbojās ar plašsaziņas līdzekļiem, sniedza informāciju tīmekļa vietnē, sociālajos tīklos, uzstājās konferencēs un semināros, kā arī regulāri tikās ar pašvaldību izglītības speciālistiem un izglītības iestāžu vadītājiem, informējot par aktualitātēm un atbildot uz neskaidriem jautājumiem.

Komunicējot ar plašsaziņas līdzekļiem un sabiedrību, kvalitātes dienests sekoja 2015. gada komunikācijas plānam, tostarp sagatavojot 32 paziņojumus preseī un atbildes uz vairāk nekā 68 informācijas pieprasījumiem no medijiem, vidēji trīs reizes nedēļā sniegts viedoklis vai intervija medijiem, *twitter* kontā ievietotas katru mēnesi vidēji 3 ziņas.

Kvalitātes dienesta viedoklis pārskata periodā atspoguļots plašsaziņas līdzekļos vairāk nekā 170 reizes, t.sk. regulāri sniegti komentāri preseī („Diena”, „NRA”, „Latvijas Avīze”, „Skolas Vārds”, „Izglītība un kultūra”, „Sestdiena”, „Sejčas”, „Kas Jauns”, „Ir”, „Mans Mazais”, „Vesti segodņa”, „Kurzemes Vārds”, „Staburags” u.c.), kvalitātes dienesta vadošās amatpersonas vairāk nekā 100 reizes piedalījušās televīzijas un radio raidījumos (LNT („900 sekundes”, „Ziņas”), TV3 („Bez Tabu”, „Nekā Personīga”), LTV1 („4.studija”, „Panorāma”, „Dienas Ziņas”), TV5 („Nasha Tema”), PBK, LR1 („Ziņas”, „Ģimenes studija”, „Īstenības izteiksme”), LR4 ziņas). Raksti par kvalitātes dienesta kompetences jautājumiem un kvalitātes dienesta komentāri regulāri publicēti arī lielākajos Latvijas ziņu portālos (lsm.lv, delfi.lv, tvnet.lv, BNS, LETA, apollo.lv, lvportals.lv, kasjauns.lv). Visbiežāk kvalitātes dienesta amatpersonas uzstājušās LR1 un LR4 ziņās, radiatoraidījumā “Ģimenes studija”, TV3 raidījumā “Bez tabu”, LTV raidījumā “4.studija”. Kvalitātes dienesta speciālisti sniedza arī vairākus komentārus Baltijas pētnieciskās žurnālistikas centra Re:Baltica gatavotajam raidījumu ciklam LTV1 “Skola kā iespēja”, kā arī snieguši centram informāciju par analītiskajiem pētījumiem.

2015. gadā intensīvākā komunikācija plašsaziņas līdzekļu vidē ir bijusi par šādiem jautājumiem – bērnu uzraudzības sniedzēju reģistrācija, grozījumi Izglītības likumā saistībā ar prasībām par pedagogu lojalitāti un mācību līdzekļiem, kas nekaitē bērnu tikumībai, vardarbības gadījumi skolās, iepriekš sodīto personu izvērtēšana, pārbaudes un pārkāpumi izglītības iestādēs, izglītības kvalitāte un tās novērtēšana, vecāku sūdzības par skolas vai pedagoga rīcību, skolās neregistrētie obligātā izglītības vecuma bērni, problēmas pirmsskolas izglītības iestāžu darbībā (drošība, rindas, iestādes darbības tiesiskums u.c.).

Pastāvīgā plašsaziņas līdzekļu un sabiedrības uzmanības lokā, līdzīgi kā iepriekšējos periodos, ir bijušas šādas tēmas: vardarbība skolās, izglītības kvalitāte, izglītībā iesaistīto pušu tiesības un pienākumi, iepriekš sodīto personu izvērtēšana, normatīvo aktu ievērošana izglītības iestādēs (piemēram, valsts standartiem neatbilstošu mācību grāmatu vai Izglītības likumam neatbilstošu mācību materiālu lietošana, nelikumīga finansējuma iekasēšana u.tml.).

Gada laikā sabiedrības uzmanība bija pievērsta arī vairākām konfliktsituācijām, kurās savas kompetences ietvaros iesaistījās arī kvalitātes dienests un izteica plašsaziņas līdzekļos viedokli par problēmu cēloņiem un iespējamiem konfliktu atrisinājumiem (piemēram, nepiederošu personu iekļūšana izglītības iestādēs, vieslektoru darbība izglītības iestādēs, scientologu viesošānās skolās u.c.).

Īpaši intensīva un regulāra sadarbība notikusi ar izglītības nozares izdevumiem „Izglītība un kultūra” un „Skolas Vārds”, kas deva iespēju informēt izglītības profesionāļus par aktualitātēm kvalitātes dienesta darbā. „Latvijas Vēstneša” portālā kvalitātes dienests sniedza atbildes uz interesentu uzdotiem jautājumiem.

Kvalitātes dienesta pārstāvji aktīvi piedalījās ikgadējā izstādē „Skola 2015”, kur iepazīstināja interesentus ar kvalitātes dienesta sagatavotajiem informatīvajiem materiāliem, konsultēja un atbildēja uz jautājumiem. Tāpat kvalitātes dienests rīkoja atvērto durvju dienas pasākumu 2015. gada 9. oktobrī, kā arī informatīvu pasākumu Izglītības un zinātnes ministrijas Informācijas centrā par ārpus formālās izglītības iegūtās kompetences novērtēšanu.

Informācija un skaidrojumi par kvalitātes dienesta darbības aktualitātēm un grozījumiem normatīvajos aktos tika ievietota kvalitātes dienesta tīmekļa vietnē, kur regulāri arī papildināts un aktualizēts sistematizētais ārējo normatīvo aktu saraksts, publicēti ziņojumi par izpētēm, metodiskie un informatīvie materiāli. 2015. gadā tīmekļa vietne papildināta ar vairāk nekā 15 metodiskajiem materiāliem un ziņojumiem.

Kvalitātes dienesta pārstāvji regulāri tiek ar ārvalstu izglītības darbiniekiem. 2015. gada septembrī kvalitātes dienesta vadītāja un darbinieki piedalījās XXI Baltijas Izglītības un zinātnes ministriju pārstāvju sanāsmē, savukārt decembrī kvalitātes dienestā viesojās Baltijas valstu un Somijas tālmācības skolu pārstāvji, kā arī Tadžikistānas Republikas profesionālās izglītības darbinieki.

4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru un citas sabiedriskās aktivitātes

Kvalitātes dienests 2015. gadā turpināja regulāru sadarbību ar nevalstiskā sektora pārstāvjiem. Tāpat kā iepriekšējā pārskata periodā notikušas tikšanās ar Latvijas Izglītības vadītāju asociāciju (LIVA), Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrību (LIZDA), Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību, Latvijas Darba devēju konfederāciju (LDDK), Latvijas Autisma biedrību, Invalīdu un viņu draugu apvienību "Apeirons" un citām, sniedzot konsultācijas un informējot par aktualitātēm kvalitātes dienesta darbā.

Nevalstisko organizāciju pārstāvji darbojas gan Iepriekš sodīto personu izvērtēšanas komisijā (LIZDA, Vecāki par izglītību), gan Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru un izglītības programmu akreditācijas komisijā (LIZDA, LDDK, LIVA, Latvijas Pašvaldību savienība). Kvalitātes dienesta vadītāja Inita Juhņēviča pārskata periodā turpināja darboties arī programmas „Iespējamā misija” valdē, vadīja Eiropas Sociālā fonda projekta „Atbalsts izglītības pētījumiem” konsultatīvo padomi, kā arī iesaistījās Izglītības attīstības centra īstenotā projekta „Globālā dimensija sociālo zinātņu mācību priekšmetos” aktivitātēs.

Nevalstiskās organizācijas, it īpaši LDDK, plaši bija iesaistītas ESF projekta „Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana”, īstenošanā. Projekta laikā tika izveidotas 12 nozaru ekspertu padomes (NEP), notika semināri, kursi un diskusijās, kurās piedalījās gan sociālie partneri, gan valsts, pašvaldību institūciju un izglītības iestāžu pārstāvji, gan nozaru ekspertu padomju pārstāvji.

Lai pilnveidotu izglītības kvalitātes novērtēšanu Latvijā, panāktu dziļāku un daudzpusīgāku skatījumu uz izglītības procesu skolās, attīstītu skolu saikni ar darba devējiem un augsta līmeņa izglītības jomas profesionāļiem, kvalitātes dienests 2015. gadā īstenoja ieceri paplašināt vispārējās izglītības akreditācijas ekspertu loku, aicinot pieteikties uz akreditācijas ekspertu vietām izglītības jomas NVO pārstāvjus, valsts pārvaldē strādājošos izglītības profesionāļus un augstskolu pedagoģijas programmu mācītspēkus. Sadarbība ar jaunajiem akreditācijas ekspertiem tika sākta, īstenojot izglītības programmu, kurā kvalitātes dienesta pārstāvji iepazīstināja ekspertus ar visām izglītības kvalitātes novērtēšanas procesa aspektiem.

V. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

Sagatavojot 2016. gada darba plānu, kvalitātes dienests izvirzīja 3 prioritātes:

- 1) Izglītības iestāžu darbības kvalitātes vērtēšanas sistēmas pilnveide un ieviešana;
- 2) Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas monitorings;
- 3) Atbalsts izglītības iestādēm mācību un audzināšanas procesa īstenošanā.

Lai iegūtu nepieciešamo informāciju, kas būtu izmantojama izglītības politikas veidošanā un īstenošanā, 2016. gadā dienests ir iecerējis veikt vairākas prakses izpēti – par otrgadniecību vispārējā izglītībā (stāvoklis, cēlonis, problēmas), par kavējumiem vispārējās izglītības un profesionālās izglītības iestādēs, par izglītības iestādēs neregistrētiem obligātā izglītības vecuma bērniem, par mācību un audzināšanas darba sasaisti vispārējās izglītības un profesionālās izglītības iestādēs.

Būtisks 2016. gada uzdevums būs sākt nepieciešamos priekšdarbus SAM 8.3.4. “Priekšlaicīgas mācību pamešanas novēršana” projekta sagatavošanai, tostarp izstrādāt Ministru kabineta noteikumu projektu un izveidot projekta komandu. Paredzēts arī sagatavot vairāku ar priekšlaicīgas mācību pamešanas risku novēršanu saistītu Ministru kabineta noteikumu grozījumus un virzīt tos izskatīšanai – “Grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 17.augusta noteikumos Nr.788 „Valsts izglītības informācijas sistēmas saturs, uzturēšanas un aktualizācijas kārtība””, “Grozījumi Ministru kabineta 2011.gada 1.februāra noteikumos Nr.89 „Kārtība, kādā izglītības iestāde informē izglītojamo vecākus, pašvaldības vai valsts iestādes, ja izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi””, “Grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 4.augusta noteikumos Nr.871 „Obligāto izglītības vecumu sasniegušo bērnu uzskaites kārtība””.

2016. gadā paredzēts arī izstrādāt un iesniegt tālākvirzībai Ministru kabineta noteikumu projektu “Kārtība, kādā izsniedz sertifikātu pedagoga privātprakses uzsākšanai, pagarina tā termiņu vai anulē to”. Noteikumos tiks precizēta sertifikāta pagarināšanas procedūra, noteikta atkārtota sertifikāta izsniegšanas kārtība, kā arī precizēta sertifikāta anulēšanas kārtība. Noteikumu projekts veicinās gan VIIS par privātprakses pedagogiem iekļaujamās informācijas aktualizāciju, gan arī atvieglos izsniegto sertifikātu uzskaiti.

2016. gadā kvalitātes dienests sāks īstenot arī projektu „EQAVET ietvarstruktūra un pamatprincipi profesionālajā izglītībā programmas Erasmus+ īstenošanā”, kura laikā veicinās EQAVET indikatoru un pamatprincipu ieviešanu Latvijas profesionālajā izglītībā, vienlaikus uzlabojot sadarbību starp izglītības iestādēm, sociālajiem partneriem un citām ieinteresētajām pusēm. Projekta ietvaros ir plānots izstrādāt rekomendācijas indikatoru ieviešanai, atbalsta materiālus, kā arī organizēt seminārus izglītības iestāžu vadītājiem par kvalitātes kultūru izglītības iestādē.

Lai uzlabotu izglītības kvalitātes novērtēšanas procesu, paredzēts pilnveidot precizēt iepriekš izstrādāto Ministru kabineta noteikumu projektu „Kārtība, kādā akreditē izglītības iestādes, eksaminācijas centrus un citas Izglītības likumā noteiktas institūcijas, vispārējās un profesionālās izglītības programmas un novērtē valsts, pašvaldību un valsts augstskolu vidējās izglītības iestāžu vadītāju profesionālo darbību” un kvalitātes dienesta iekšējos noteikumus „Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanas metodika”.

Sniedzot atbalstu izglītības iestādēm, kvalitātes dienests arī nākamajā gadā turpinās dažādu analītisku ziņojumu, metodisko un atbalsta materiālu izstrādi un publiskošanu, tajā skaitā informāciju par vispārējās izglītības iestāžu un profesionālās izglītības iestāžu sniegumu atbilstoši akreditācijas rezultātiem un akreditācijas ekspertu ieteikumu izpildes monitoringu, informāciju par akreditācijas procesā iegūtajiem izglītības iestāžu darbības labās prakses piemēriem, atbalsta materiālu par

vispārējās izglītības programmu aktualizēšanu, informatīvo materiālu izglītības iestāžu rīkojumu izdošanai u.c.

2016. gadā turpināsies arī sekmīgi sāktā izglītības iestāžu vadītāju profesionālās pilnveides programmas īstenošana Latvijas reģionos un kursu īstenošana izglītības kvalitātes novērtēšanas (akreditācijas) ekspertiem.

Komunikācijas jomā kvalitātes dienests turpinās aktīvu dialogu ar visām izglītības procesā iesaistītajām pusēm, veicinot informētību un izpratni par izglītības kvalitāti un tiesiskuma nodrošināšanas svarīgumu.